Published and distributed under permit No. 288 authorized by the Act of Oct. 5, 1917, printed at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the president, A. S. Burleson, Postmaster General.

If undeliverable return to: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE" 1951 W. 22nd Place, CHICAGO, ILL. Return Postage Guaranteed.

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

Subscription price: For members, yearly $0.96 For nonmembers $2.00 Foreign Countries $3.00

Telephone: Canal 2487

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

Največji slovenski tednik v Združenih državah.

Izhaja vsako sredo.

Naročnina: Za člane, na leto $0.96 Za nečlane $2.00 Za inozemstvo $3.00

NASLOV uredništva in upravništva: 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2487

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 29.—Štev. 29. Chicago, Ill., 21. julija (July), 1920. Leto VI. Volume VI.

VELIKI NEMIRI V TRSTU.

ITALIJANSKA FAKINAŽA NAPADLA MIRNE SLOVENCE BREZ POVODA.

Zapalila Narodni Dom, Podruž. Ljublj. kreditne banke in Jadransko banko.

TRIJE MRTVI; ŠTEVILNO RANJENIH.

Razni chikaški listi so obelodanili dne 14. t. m. sledečo senzačno vest iz Trsta:

"Trst, 13. julija. — Danes čez dan in na večer se je vršil v Trstu velik vandalizem povodom demonstracij proti Slovanom. Tri osebe so bile ubite, več je pa nevarno ranjenih. Skupna materijelna škoda, katero imajo Jugoslovani vsled požganih in porušenih poslopij, vpoštevši banke, trgovine in urade, znaša nad $1,000.000.

Vsako stvar, ki je značila, da je last Jugoslovanov so Italijani uničili. Pri tem vandalizmu se je rabilo vžigalne bombe.

Ljudstvo je obupano in prestrašeno vsled eksplozij bomb, vsled pokanja pušk in vsled velikih plamenov ki se nad poslopji dvigajo."

Od teh dogodkih je prejel zunanji poročevalni urad države SHS v Washingtonu iz Belgrada sledeči kablogram:

Belgrad, 15. julija. — Iz Ljubljane se z dne 14. julija sledeče poroča: Včeraj (13. julija) popoldne od 1.—6. ure odigravali so se v Trstu napram Slovencem veliki neredi in manifestacije. Manifestantje so se zbrali pred hotelom "Balkan", kjer se nahaja Slovenski Narodni Dom. Manifestantje (fakini) so bili oboroženi s sekirami, sabljami in puškami. Ko so pobili vsa okna hotela "Balkan", so šli v prostore Slov. Narodnega Doma, kjer so vse polomili in uničili. Zatem so s petrolejem polili veliko zgradbo hotela "Balkanu" in Slov. Narodnega Doma, ter iste zapalili tako da so poslopja do tal zgorela ker so izgredniki branili ognjegascem vršiti svoje delo. Zatem so izgredniki odšli, zapalili in uničili podružnico Ljubljanske kreditne banke in Jadransko banko. Dalje so opustošili urade Jugoslovenske delegacije v Trstu. Karabinerji niso pri tem početju nic nastopili, da bi bili izgrednikom ta vandalizem branili.

Interpelacija glede minulih dogodkov v Splitu.

V seji narodnega predstavništva v Belgradu so dne 15. julija poslanci Branič, Andjelinovič, Biankini in Grizogono interpelirali ministrskega predsednika, če je vladi znano o zadnjih dogodkih v Splitu? Koliko je bilo pri teh nemirih mrtvih in ranjenih na naši strani? Ali bo naša vlada še nadalje trpela tiranstvo italijanskih častnikov v Dalmaciji, osobito v Splitu? Kako zadoščenje bo iskala vlada v tem oziru?

Minist. predsednik Dr. Vesnič je nato pojasnil zadevo, da so s dne 11. julija v resnici vršili v Splitu veliki nemiri, ker so italijanski podčastniki izmaknili z neke hiše našo zastavo, kjer je visela povodom rojstnega dne kralja Petra (narodnega praznika). To je povzročilo veliko razburjenje med našim meščanstvom. Z bojne ladje "Puglia" je bil v zaščito italijanskih častnikov proti obrežju poslan neki oboroženi čoln iz kojega se je pojavilo streljanje. Naši so na to streljanje takoj odgovorili. Izmed naših je bil en meščan ubit, štiri so pa ranjeni. Na italijanski strani je ranjen kapitan Djuli in dva mornarja. Red je v mestu nastal še le ob 11. uri ponoči. Kapitan Djuli in en italijanski mornar sta vsled prizadetih ran umrla.

To so resnični podatki zadnjih nemirov v Splitu. Naša vlada iskreno obžaluje žrtve; predvsem pa še nedolžne žrtve.

Ker so ti dogodki zelo važnega pomena, ker značijo razmere med Italijo in našo državo, bo naša vlada o tem sestavila uradni zapisnik in dokaze; ker je dolžnost naše vlade, da čuva državen ugled in koristi naših sodržavljanov. Na srečo se v Splitu nahaja jeden vrlo kvalificirani zavezniški predstavnik, ameriški admiral Andrews, ki se je takoj zavzel za to zadevo z nepristranskega stališča. Vsled tega bodo imeli zavezniki še en razlog več, da vzamejo v vpoštevanje da se sični žalostni dogodki ne bodo več vršili.

Ministrski predsednik je k sklepu interpelante prosil, da naj bodo začasno s tem pojasnilom zadovoljni. Vlada bo podvzela takoj resne korake, ko prejme v svoje roke bolj natančna pojasnila in dokaze o teh dogodkih.

Težavno stališče ameriškega admirala. Napetost med Jugoslavijo in Italijo.

Rim, 17. julija. (Posebno poročilo dopisnika "Chicago Daily News.) Ameriški admiral Filip Andrews ima zelo težavno stališče pri svojih poizkusih, da bi vzdrževal mir in red na jadranskem morju.

Milanski list "La Sera" pripisuje ameriškemu admiralu odgovornost zadnjih dogodkov v Splitu na dalmatinski obali, pri katerih je padel en italijanski mornarični častnik.

Dopisnik lista brzojavlja dalje poročilo, da pripisujejo Jugoslovani ameriškemu admiralu enostrankarstvo, ali proitalijanstvo.

V resnici pa ni admiral Andrews nič odgovoren za minule dogodke v Dalmaciji. V obče nima on nobene pravice na suhem ozemlju ker se nahaja vedno na svoji admiralski ladji "Pittsburgh", kakor mu je naročeno.

V obče se čudim zadnjim dogodkom v Splitu, kajti tam so Italijani le v manjšini in se jim ni treba bati nič hudega od strani Jugoslovanov. Seveda Jugoslovani ne gledajo radi oborožene italijanske vojake v Splitu.

V tem kritičnem času je admiral Andrews že veliko storil s samo diplomacijo. Skušal je vzdrževati mir med obema strankama. V onih krajih se bodo medsebojno prepiri in dalje vršili, dokler ne pride do končne poravnave vsled višje določbe zaveznikov. Do tedaj pa lahko nastane ob Jadranu ponovna vojna.

Napetost med Italijani in Jugoslovani postaja vedno bolj in bolj ostra, dasiravno smatra svet ta dva naroda za zaveznike. Italijani pravijo, da so Jugoslovani "balkanski barbari?!"; Jugoslovani pa pravijo svojim nasprotnikom (Italijanom) da so le ti sicer dobri umetniki, vendar se ne smejo preveč umešavati v politiko in vojno, koje stvari ne razumejo. Vsa taka naziranja lahko privedejo označeni deželi do ponovne vojne.

Iz urada duhovnega vodje K. S. K. J.

S tem prosim in opominjam vse one tajnike (ice) društev K. S. K. J., kateri še niso poslali svojega poročila o velikonočni dolžnosti, da to nemudoma store.

Vsa poročila morajo biti v uradu duhovnega vodje DO 1. AVGUSTA 1920.

REV. FRANČIŠEK J. AŽBE,
Duhovni vodja K. S. K. J.

Nemški princ Joahim izvršil samomor.

Berlin, 18. julija. — Včeraj je v Potsdamu izvršil samomor princ Joahim Hohenzollern, najmlajši sin bivšega nemškega cesarja. Joahim se je ustrelil v svoji vili blizu Potsdama nakar so ga takoj prenesli v bližnjo bolnišnico, kje je umrl.

Njegov brat, princ Eitel zatrjuje, da je Joahim storil ta čin v hipni blaznosti, ker je bil zadnji čas duševno potrt; drugi pa zatrjujejo, da je dovedlo bivšega nemškega princa do samomora slabo finančno stanje in pa družinske razmere, ker se je od svoje žene princezinje Marije Avgustine nedavno ločil.

Pokojnikovo truplo so prenesli v kapelo cesarske palače Potsdam, kjer čaka pogreba. Kje so ostali bratje pok. princa (Adalbert, Avgust Viljem in Oskar) je neznano.

Princ Joahim je bil rojen v Berlinu dne 17. dec. 1890 ter je bil med ljudstvom zelo priljubljen tako tudi med vojaštvom. Sprva se je udeležil bitke na belgijski fronti, kjer je bil nevarno ranjen; to je povzročilo, da se je kasneje le doma držal. Eni pa trdijo, da je bil Joahim velik lahkoživec in kvartopivec in da je zaigral velikanske svote denarja v Monte Carlo.

Boljševiki so odklonili mirovno ponudbo s Poljsko.

London, 20. julija. — Ruska sovjetska vlada je odgovorila na noto Angležev, da nikakor ne sprejmejo ponudbe Anglije za sklenitev premirja s Poljsko in da nočejo vsled tega poslati nobenega svojega zastopnika v London, ker Anglija ni nepristranska. Rusi so dalje zavrnili konferenco z delegati batiških držav, ker so se ž njimi že sami pobotali. Boljševiki dalje odklanjajo vsako pogajanje s poljskim generalom Vranglem; pač pa zahtevajo, da se jim morajo Poljaki udati.

Varšava, 19. julija. — Polske čete se z naglico umikajo iz Lide, 60 milj južno oddaljeno od tukaj. S tem imajo Rusi pristop na litvansko ozemlje, kjer bodo dobili za svojo armado ogromno žita in potrebnega živeža. Pretežno število boljševiške armade se bliža že Grodnemu; tako so že tudi prekoračili reko Lido in Niemen pri Novogrodeku. V Baranovičih se vrše med obema strankama krvavi boji. Ko so Rusi zavzeli Vilno, so zaplenili tudi več vagonov fižola, poslanega iz Amerike za tamošnjo dobrodelno misijo.

Ultimatum Turčiji.

Verzalj. 17. julija. — Danes so zavezniki zagrozili turški mirovni delegaciji, da mora Turčija brezpogojno do 27. julija t. l. sprejeti in odobriti mirovno pogodbo, inače se bo morala Turčija takoj enkrat za vselej umakniti iz Evrope.

Ako torej Turki tekom 10 dni ne odgovorijo na ta ultimatum, bodo zavezniki s silo nastopili napram Turkom.

Dobro delo boš storil, če pridobiš kakega novega člana (ico) za K. S. K. Jednoto.

Slovenski župnik imenovan za vojnega kaplana.

Te dni je bil imenovan za vojnega kaplana države Illinois naš rojak Rev. Frančišek S. Mažir, župnik slovenske cerkve v Springfield, Ill.

Rev. Mažir je tudi že dlje časa kaplan zakonondajne zbornice države Illinois. Iskrene čestitke!

"Slovenske Novice" prenehale izhajati.

Doslej smo imeli ameriški Slovenci ravno 13 svojih listov; to število se je pa pred kratkim za en tednik skrčilo, ker so "Slovenske Novice" v Calumetu prenehale izhajati vsled pomanjkanja tiskarskega papirja in velike draginje. "S. N." so izhajale zadnja 4 leta kot naslednik bivšega calumetskega "Glasila". Res, škoda, da nimajo naši rojaki na severozapadu in zapadu nobenega svojega lista.

Etbin Kristan odpotuje v staro domovino.

Davno, že davno smo čitali v nekaterih listih, da je bil Etbin Kristan, voditelj ameriških slovenskih socialistov pozvan po svojih sodrugih v staro domovino, kjer ga nujno potrebujejo, morda kot svojega ministra, ali narodnega poslanca. "Sodrug" K. bi bil sicer rad šel, pa ni mogel, ker mu jugoslovanski poslanik v Washingtonu ni hotel izdati potnega lista, državni tajnik pa še manj, ker g. K. ni ameriški državljan.

Ta teden — če pojde vse po sreči — bo g. Etbin Kristan res odpotoval v Jugoslavijo kot zastopnik Jug. Republ. Združenja Njemu naklonjeni listi pišejo, da bo g. K. v Jugoslaviji nadaljeval veliko delo za resnično svobodo in demokracijo jugoslovanskega naroda?

Pred par dnevi je 'sodrug" K. prejel brzojavko iz Ljubljane, da bo sedaj brez ovire dobil potni list pri poslaniku Kraljestva S. H. S. — Srečna Jugoslavija! Tvoj narodni odrešenik je že na potu! — —

Koliko denarja J. R. Z. nese g. K. s sabo za uvedbo resnične svobode v Jugoslaviji, ne vemo. Njegov tovarš Zalaznik je dobil $1500. — Gotovo pa ne bo šel brez nič, saj je g. K. vlekel kot "šef J. R. Z. $50.00 na teden zato, da se je 3 krat na teden za 1 uro zglasil v glavnemu uradu J. R. Z. Morda ga je pa J. R. Z. imenovalo glavnim "managarjem" "Blaznikove tiskarne v Ljubljani, katero so ljubljanski socialisti, zase kupili z denarjem J. R. Z.? Good by Mr. K.! — — Ameriški Slovenci! Ne plakajte, in ne jokajte preveč vsled te velikanske izgube!

Veliki nasadi sladkorne pese

Appleton, Wis. — Letos so razni farmerji Outagamie okraja nasadili velike sladkorne pese namenoma isto v juliju dobro razprodati. Ker je pa primanjkovalo poljskih delavcev za čiščenje in odelovanje teh nasadov, so morali vse nasade preorati, ker je peso zadušil plevel. Farmarji imajo vsledi tega občutno škodo, kajti imeli so več sto akrov zasejane sladkorne pese.

Narodna konvencija "Tretje stranke zaključena.

Minuli četrtek, dne 15. t. m. ob 2:25 zjutraj je bila v Chicagu se vršeča narodna konvencija Tretje stranke zaključena s tem, da sta se farmarska in delavska stranka zedinili v zadevi platforme in svojega predsedniškega kandidata.

Pri drugem glasovanju farmarske-delavske stranke je dobil kandidat Parley P. Christensen 192 glasov, njegov tekmec Dudley Field Malone pa 174. Predsedniškim kandidatom te nove stranke je bil torej izvoljen Christensen; za podpreds. kandidata je bil nominiran Maks S. Hayes iz Clevelanda, Ohio.

Predsedniški kandidat Christtensen je star 49 let rodom iz zapadne države Idaho, ter po poklicu odvetnik v Salt Lake City, Utah. Svoječasno je bil pristaš republikanske stranke ter se je kasneje pridružil progresivni; l. 1916 je pa glasoval za Wilsona. Njegov tovariš, podpreds. kandidat Maks S. Hayes je pa znani, večletni voditelj delavcev v Clevelandu.

Narodna konvencija "suhačev".

Lincoln, Neb. 18. julija. — Dne 21. t. m. bo otvorjena v tem mestu narodna konvencija prohibicijske stranke, kjer se bo določilo predsedniškega kandidata ter kandidata za podpredsednika pri prihodnjih glavnih volitvah.

Podpredsednik Narodne zveze suhačev, W. G. Galderwood z Minnesote zatrjuje, da bo najbrže izvoljen za predsedniškega kandidata znani William Jennings Bryan, za podpredsedniškega pa njegov vredni apostol suše Billy Sunday.

Predpriprave organiziranega delavstva na jesenske volitve.

Washington, D. C. 18. julija. — Povodom bližajočih se glavnih volitev v jeseni, je izdal Samuel Gompers, predsednik delavške zveze A. F. of L. na vse članstvo poseben oklic, da naj se organizirano delavstvo dobro pripravi za te volitve. V tej okrožnici Gompers delavcem priporoča, da naj volijo le one kandidate, ki so delavcem naklonjeni, nasprotno naj pa prezirajo vse sovražnike delavskega stanu.

Mr. Gompers, gl. predsednik in Frank Morrison, gl. tajnik A. F. of L. se bosta v kratkem tudi sama podala na govorniško potovanje, kjer hočeta ljudstvu raztolmačeti politični program te stranke. Volilno kampanjo bo vodil posebni narodni nepristranski politični odsek te zveze, ki bo razdeljen v razne pododdelke.

5 nemških bojnih ladji na potu v Ameriko.

Washington, D. C. 16. julija. — Mornaričnemu departmentu se poroča, da je pet nemških bojnih ladij dne 13. t. m. odplulo iz Bresta proti Ameriki in dospeje v New York okrog 3. avgusta. Te bojne ladje je mirovna konferenca določila Združenim državam.

Vožnja na železnici bo podražena.

Med Meddržavno trgovsko komisijo in med zastopniki železniških družb se vrše pogajanja za podraženje vožnje na 3¼ — 3½c pri milji. Istotako bo povišana tudi tovornina pri prevozu blaga.

Ker bodo dobili vsi železničarji v kratkem zboljšano plačo, rabijo zato železnice od 200 do 300 milijonov dolarjev več na leto. Naravno je, da železniške družbe ne bodo pri tem nič škodovane; nasprotno bodo imele od tega še več dobička.

Odvetnik toži Združene države, da proglasijo mir.

Znani chikaški odvetnik Harry S. Mercartney je vložil tožbo napram državnemu tajniku Bainbridge Colbiju, da mora takoj, uradno prisiliti kongresno zbornico za proglasitev miru z Nemčijo.

Mercartney svetuje državnemu tajniku sklicanje posebnega kongresnega zasedanja začetkom septembra; ako kongres nikakor ne bo mogel priti do rešitve in zaključka tega vprašanja, naj pa da vlada to važno točko na splošno glasovanje pri novemberskih volitvah.

7 avijatikov ponesrečilo.

Dne 18. t. m. je ponesrečilo v državi Okla četvero zakoplovcev. Na vežbališču v Fort Sill sta se ubila poročnik R. Brown in saržent G. Burleson; v Tulsa, Okla. sta pa padla iz letalnega stroja Alb. Newson in Robert Midkiff. Slednji je bil posinovljenec znane nemške operne pevke Schuman-Heink.

V Coeur d'Alene, Idaho so padle ravno isti dan tri osebe iz nekega aeroplana in so bile na mestu ubite.

Mati in 7 otrok zgorelo.

Bonners Ferry, Idaho. 17. julija. — Danes na vse zgodaj je v naselbini Copeland ogenj uničil hišo farmerja John Roesch-a, kjer je našla smrt vsa njegova družina: žena in 7 otrok. Oblasti so farmerja aretirale, ker sumničijo, da je on hišo zažgal.

Roesch pripoveduje, da je takoj po izbruhu ognja tekel s posodo po vodo; pa iste ni mogel takoj v bližini dobiti; čez nekaj časa, vrnivši se nazaj, je bila že vsa hiša v plamenih.

Bližnja policija drži Roesch-a tudi vsled tega, ker je še le čez 1 uro obvestil šerifa o tej nesreči.

Neverjetna vest.

Pittsbugh, Pa. — 16. julija. — Semkaj se poroča, da je te dni neki premogar v Somerset okraju dosegel ponovni rekord glede mesečnega zaslužka s tem, da je potegnil $602.67 plače za 8½ urno delo. — Can you beat him?

200 ton sladkorja na potu v Chicago.

Seattle, Wash., 17 julija. Semkaj iz Honkonga na Japonskem je priplul povorni parnik 'Mitsui', naložen z 200 tonami rafiniranega sladkorja, ki je zrasel na otoku Java; jutri dospe še en parnik semkaj ravno s tolikim tovorom.

Ves sladkor je namenjen na chicaški trg.

Viktor Berger zopet nominiran.

Milwaukee, Wis. — 16. julija. — Socialista Viktor Bergerja je njegova stranka zopet postavila za kongresnega kandidata 5. distikta te države pri volitvah meseca novembra. Viktor Berger je bil že dvakrat izključen kot kongresnik vsled nelojalnosti do Združenih držav.

Chicago, središče poštnega prometa.

Uradno se poroča, da je značal skupni promet oddelka za poštne nakaznice v našem mestu od 1. jul. lanskega leta do 1. julija letos $604,599.957.31 ali za 42 odst. ($180,410,341.74 več kot leto nazaj.

Chikaški poštni urad je prejel v tem času 35,938,374 denarnih nakaznic v izplačilo v skupnem znesku $227,587,157.63; ta znesek prekaša tozadevni promet vseh poštnih uradov v Kanadi skupaj.

Razmotrivanje v prilog XIV. konvencije.

[illegible] 62.

Pittsburgh, Pa.

Tudi jaz sem se namenil oglasiti se v predalih razmotrivanja, povodom 14. konvencije. Čakal sem in poslušal, če se bo morda kateri drugi javil iz našega zakajenega mesta; pa le ni duha ne sluha od nobene strani.

Veliko se piše za eno in drugo stvar. Nekateri priporočajo ,da bi se ženskam dovolila enakopravnost, da bi tudi one hodile na konvencijo. Jaz sem absolutno PROTI temu predlogu. Nobena ženska, ki ima le malo razuma, se ne bo potegovala za to, in tudi ne bo šla na konvencijo. Tukaj imamo več ženskih društev, pa so vsa proti temu predlogu. Naj bodo ženske tam, kamor spadajo; za konvencijo pa ne. Vsaka ženska ima doma dosti dela; katera pa rada okoli pohaja, taka pa tudi za konvencijo ni; tako da tukajšnja naselbina je absolutno proti temu.

Nekateri bi zopet radi, da bi Jednota plačevala bolniško podporo, ali da bi se bolniška centralizacija uvedla. Tukajšnja društva so tudi absolutno PROTI temu predlogu.

In zopet so nekateri za to, da bi Jednota plačevala delegate. Tudi PROTI temu je tukajšnja naselbina, ker bi se s tem velikim društvom krivica delala. Ako mala društva ne morejo poslati delegata, pa naj se dva ali tri društva skupaj združijo, pa bodo menda na kak način že zmogli za enega delegata. Ako bi prišlo do tega, da bi Jednota plačevala delegate, tako do druge konvencije bi bilo že malih društev število podvojeno, če ne potrojeno. Vzemimo n. pr. sledečo priliko: To, ali ono društvo ima od 200 do 300 članov, od tega društva ne moreta iti na konvencijo več kot dva delegata ali trije; pri tem društvu bi bil pa še eden, ali dva, ki bi rada šla na konvencijo. Pa hajd! Dobi kakih 8, ali 10 članov na svojo stran in jih odcepi rekoč: Evo Vam novo društvo! Napravili smo z enega dobrega društva dva, ali tri, ali celo več slabih. Zakaj se ne bi mala društva skupaj združila saj tam, kjer je to mogoče v eni in isti naselbini, okraju in državi? Pa žalibog do tega bo teško kedaj prišlo; potem ne bi bilo toliko uradnikov. Vse bi se izvršilo, ako ne bi bilo toliko nevoščljivosti rad predsedniških in tajniških stolčkov. Prav zaradi teh stolčkov je toliko Zvez, Jednot in Jednotic. in tudi toliko malih društev. Da ni teh in da ni toliko nevoščljivosti, bila bi v Ameriki danes lahko samo ena velika podporna organizacija in ta bi bila naša dična KSKJ, ki bi danes že lahko štela 50 ali 100,000 članov, ne pa samo 13.000. Vse to cepljenje povzroča med nami Slovenci ta preklicana nevoščljivost, zavidanje in mržnja eden do drugega.

Na svidenje torej v Jolietu in Bog daj, da bi bila jubilejna konvencija ena izmed najbolj uspešnih za celokupen procvit naše číslane organizacije!

John Golobič,
delegat dr. št. 50.

63.

Ali naj plačuje Jednota stroške delegatom!

Izpod peresa urednika 'Glasila'.

Skoro v vsakem razmotrivanju ta, ali oni dopisnik omeni tudi točko glede plačevanja stroškov za delegate iz Jednotine blagajne. Prav malo je 'častnih' izjem, ki so nasprotni temu predlogu. Ako pomislimo baš sedanjji položaj in zanimanje društev za XIV. konvencijo, moramo zmajati z glavo in vzkliknili: 'Je-li to mogoče! Izmed 134 društev je do danes prijavio svoje delegate samo 54 društev. "Kaj je temu vzrok si vsakdo sam misli. Manjša in srednjevelika društva se boje velikih stroškov, ker nimajo denarja v svoji blagajni. Recimo, da ima to društvo $200. — v svoji rezervi; ako pošlje delegata, bo morda šel cel stotak? Kaj bo pa za bolne člane in upravne stroške preostalo? Ako bi ne bila minula nesrečna influenca toliko finančno škodovala tem društvom, bi to, ali drugo društvo morda še poslalo delegata.

Na kak način bi bilo mogoče stvar lepim potom in za vse pravilno rešiti? **Moj nasvet je, da naj bi Jednota plačevala samo vožne stroške delegatom, dnevnice, ali zamudo časa pa krajevna društva.** To uvedbo imajo že nekatere druge organizacije. Največ vzame vožnja za delegata ker je treba na železnici dandanes plačati po 3c na miljo, ali pa še več. Glede zamude časa (dnevnic) bi ne bilo po mojem mnenju toliko ovire, ker je dosti tako požrtvovalnih članov (delegatov), ki bi ne zahtevali od društva morda nobene zamude časa. Čuli smo, da nekateri delegatje iz Jolieta že več let ne zahtevajo od društva nobenih dnevnic.

Pri društvu je n. pr. kak član (tgovec, ali obrtnik) ki si vzame rad tekom leta za par dni počinic, in tak delegat gotovo ne bo zahteval od društva odškodnine za zamudo časa. Drugače je pa pri delegatu, ki mora delati v rudniku in ki ima veliko družino; od tega je težko zahtevati tako požrtvovalnost.

V obče lahko rečem, da tvori glavne stroške pri konveniji vožnja na železnici, in ako se na lep način domenimo, da bi Jednota plačevala te stroške, potem smemo upati, da bo na XV. konveniji čez toliko let še enkrat več delegatov kot letos.

Seveda je treba pri tem gotovih določb glede števila članstva pri društvu. Ako šteje na primer društvo samo 12, ali 25 članov: za takega delegata bi se ne smelo plačevati vožnje ,ker bi to preveč veljalo. Delegat tako malega društva od daleč, bi morda več rabil za vožnjo kot 5 delegatov bližnjih društev.

Tukaj navajam določbe raznih, ali drugih podp. organizacij v zadevi pošiljanja delegatov na konvencije. Te Jednote plačujejo delegatom ali vožnjo in dnevnice, ali pa samo vožnjo. Torej čitajte

I.) Vsako društvo, katero šteje tri mesece pred konvencijo 25 do 150 enakopravnih članov ali članic, zamore poslati enega delegata na zborovanje. Društva čez 150 članov imajo pravico poslati po dva delegata. Nobeno društvo pa ni opravičeno do več kot dveh delegatov za zborovanje. Društva, ki štejejo manj kot 25 članiv, lahko pošljejo spisana poročila predsedniku pravnega odbora Jednote.

II.) Vsako krajevno društvo z nad petindvajsetimi člani ima pravico izvoliti delegata (injo) v mesecu, ko se v smislu teh pravil voli delegate, in sicer na vsakih sto članov enega. Majhna društva z 10 ali 15 člani v bližini imajo pravico izvoliti skupnega delegata; lahko se tudi pridružijo manjša društva večjim, da dopolnijo število članstva na sto ali dvesto z namenom, da pošljejo enega delegata več. Društva katerih število je padlo pod deset ali suspendirana društva nimajo pravice do delegacije.

III.) Vsako društvo, ki šteje od petdeset do dvesto članov, sme poslati enega delegata, na vsakih nadaljnih dvesto članov pa po enega delegata več. Manjša društva v bližini, ki štejejo od deset do petdeset članov, se smejo združiti in poslati enega delegata.

Ako se konvečni zborniei ne bodo te številke zdele umestne, se lahko stvar preuredi, da bo za vse prav: Za Jednoto in za krajevna društva.

Iv. Z.

Važna opomba urednika ter upravnika:

V prihodnji številki se bo urednik in upravnik 'Glasila' oglasil, kaj on misli glede premestitve uredništva v Joliet, glede nakupa lastne tiskarne, in glede prihodnjega izdajanja našega lista. Zaeno bom tudi cenj. članstvu pojasnil in dokazal: je li imela K. S. K. J. pri 'Glasilu" od minule konvencije do danes izgubo, ali dobiček?

64.

Hibbing, Minn.

Nekoliko k razmotrivanju 14. konvencije.

A.) Za **solventnost** K. S. K. J. jaz dosedanjih priporočil zadolžnic nikakor ne odobravam, ker, če član (ica) plačuje redni asesment — kolišen je že — nikakor ne more biti dolžan(na) ali njega (nje) dediči prikrajšani.

Rakova pot ne vodi naprej,, ampak jaz mislim, da se bi članstvo asesiralo po starosti ko je bila lestvica sprejeta katero zdaj imamo; pa mislim ,da bi zadostovalo. Sistem zadolžnic je dobrosamo za stare člane, ker se mu računa od istega časa, ko je bil pristopil, kev tačas še nobenega asesmenta skoraj ni bilo, torej tukaj je krivica med novim in starim članom. N. primer: Član, ki danes pristopi v 40. letu, plača asesment 1.75; ali član, ki je že notri 20 let in je bil pri pristopu morda star 20 let plača pa samo 90c.

Nova lestvica je prišla v veljavo l. 1915; torej je bil star 35 let ter bi moral plačati 1.45 mesečnega asesmenta za $1000. — Potem prideta oba skupaj zakaj ko bi bila ta lestvica že pred 20 leti uvedena, bi bil moral tudi več — plačati. Ta način je dosti organizacij sprejelo (plačevanje po starosti ko je bila lestvica sprejeta) in ako ga tudi naša sprejme to pot jaz mislim, da bi lahko do solventnosti dospeli.

B.) **"Glasilo?"**

"Glasilo" naj postane mesečnik; potem si tam nekaj prihranimo in sicer na tej podlagi:

V uradu naj bosta glavni tajnik in pomožni tajnik (katerega danes ni pri Jednoti) mislim da bi lahko to delo opravljala (urejevanje in izdajo "Glasila" (mesečnika) Mesečnik naj bi bil na podlagi samo za Jednotine in društvene reči; ako pa že postane mesečnik, ali tednik **naj bo Glasilo članov K. S. K. J. ne pa samo last urednika, par uradnikov in duhovnov.** In sicer ako kateri član vidi, da kateri odbornik ne dela po pravilih se ima pravico v "Glasilu" oglasiti brez uredникove opazke. Nikakor se ne smejo žaljive besede doprinašati. **Dozdaj se je pisalo v "Glasilo" samo kar je bilo uredniku po volji akoprav ga vsi plačamo.**

C.) Bratstvo ki bi moralo biti v resnici ne pa samo na jeziku. — Torej kedor plačuje za stroške, to je društvo; ker jih gotovo vsako plačuje, mora biti opravičeno do delegata na konvenciji naj bo moško ali žensko, veliko ,ali majhno, ker je to bratovska Jednota po imenu, naredimo, da bo tudi v resnici.

D.) **Napredek in mir pri Jednoti:**

Uradniki ki so bili za (prodati Jednoto, po domače povedano reinšurance, se morajo kaznovati, ker tam se je šlo za lasten dobiček, za kar bodem lahko dokazal na konvenciji; ker ako bi bilo sprejeto, ne bi bilo treba tem uradnikom več spadati h K. S. K. Jednoti, in uradniki, ki so kršili Jednotina pravila, morajo biti kaznovani; kaj in kateri so, naj člani sami pregledajo, — do konvencije. Nikakor pa ne mislim, da bi se katerega moralo zato iz Jednote izključiti ampak naj ne bo kak uradnik nikdar več za odbor K. S. K. J.

E.) Nobena oseba, ki ne spada h K. S. K. J. nima pravice v nobenih Jednotinih poslih, izvzeti so samo odvetniški svetovalci.

John Povsha,
član društva sv. Barbare št. 40.

65.

Butte City Mont.

Premišljam malo in se pomenim v korist prihodnje konvencije, ali rečeno velikega zborovanja, in poprej ko nadaljujem pozdravljam vse sobrate in sosestre K. S. K. J. v Ameriki in tudi v starem kraju in želim delegatom, ki se bodo meseca avgusta sestali skupaj, zdravje, uspeh ter božji blagoslov, da bi veliko dobrega naredili za celo Jednoto.

Prva točka je po mojem mnenju ta, da bi bila tudi ženska društva zastopana na konvencijah po svojih delegatih.

Točka 2. je moj nasvet, da bi se kaj ukrenilo za naše onemogle brate in sestre ki si ne morejo kruha služiti ker so vsled dolgotrajne bolezni nesposobni za vsako delo; nekateri so že tudi zelo postarani in oslabeli, da si ne morejo sami pomagati. Tem članom (icam) naj se naredi kako olajšanje na prihodnji konveniji. Na te omilovanja vredne člane glejte vsi cenj. delegatje in glavni uradniki.

Točka 3. Za one sobrate, ki pripadajo k enemu ali drugemu krajevnemu društvu K. S. K. J. že čez 20 let in so onemogli da ne morejo več dela opravljati niti svojih mesečnih doneskov plačevati naj konvencija določi kako olajšavo pri plačevanju, če je to na kak način mogoče izvršiti.

Točka 4. Da bi se delegatom vseh društev plačevalo stroške iz Jednotine blagajne.

Frank Balkovetz
član dr. št. 14.

DRUŠTVENA NAZNANILA IN DOPISI

NAZNANILO.

Članom društva sv. Roka št. 15 v Pittsburghu, Pa., se naznanja, da se je društveni tajnik preselil in njegov sedanji naslov je **5404 Butler St. Pittsburgh, Pa.**

Z bratskim pozdravom
Vinko Vesel
5404 Butler Str. Pbgh, Pa.

POZIV NA IZVANREDNO SEJO.

Članom društva sv. Jožefa štev. 53, K. S. K. J., v Waukegan, Ill., se tem potom naznanja, da se vrši izvanredna društvena seja v **nedeljo, dne 25. julija ob 3. uri popoldne** v Math. Slanovi dvorani.

Na to sejo so vabljeni vsi člani našega društva, kakor tudi člani društva Marije Pomagaj in članice društva sv. Ane. Udeležite se torej polnoštevilno te seje!

Pozdrav,
Math. Ivanetič,
društv. tajnik.

Iz ureda društva Sv. Petar i Pavel št. 89, Etna, Pa

S ovim opominjam sve člane ovoga društva, da bi se v polnem broju udeležili mjesečnam sejam, ker je društvo sklenilo na seji 4. julija, da svaki član, koji ne dojde u tri mjeseca jedan put na sjednicu ,da plača 50c. globe. To se tiče okolice: Pittsburgh, Allegheny i Etne. Isprika je samo rad i bolest.

Nadalje vas opominjam dragi bratje, da svaki plača redno svoje društvene i Jednotine asesmente, jer je društvo sklenilo na zadnji seji, da član, koji ne plati tri mjesece, da se ga ima pravo suspendirati.

Žao, da moram ovdje pisati, da imade puno člana našeg društva ki su prošli u staru domovinu, a nisu se javili društvenim odbornikom; pa tako društvo plača zanje asesmente. — Pa usljed toga javljam onim članom, ki dugujejo, neka se odazovu ovom pozivu, jer će se postupati po pravilama K. S. K. Jednote.

Opominjam člane, da plača 50c. globe istom, ako i po drugom pošlje novac. Molim da se člani ovog drže. Toliko do znanja svim članom društva sv. Petar i Pavel.

John Bosanac, tajnik.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Iz urada dr. Sv. Ane št. 127
Waukegan Ill.

Tem potom naznanjam, da smo sklenile na zadnji mesečni seji, da bomo imele članice društva sv. Ane skupno spoved dne 24. julija in pa skupno sv. obhajilo 25. jul. v nedeljo zjutraj pri prvi sv. maši.

Zatorej cenjene sosestre dolžnost nas veže, da se udeležimo vse te sv. spovedi in sv. obhajila brez izjeme in proslavimo na ta način god sv. Ane, patrone našega društva.

Prosim vas, da se skupaj zberete 15 minut do 8. ure v šolski dvorani da potem korporativno odkorakamo v cerkev.

Dalje ravno na nedeljo, dne 25. t. m. bomo imele svojo redno mesečno sejo. Zatorej vas zopet prosim ,da se vse udeležite te seje, ker imamo veliko važnih točk na dnevnem redu. Pridite na sejo, kjer naj vsaka pove svoje mnenje takrat, ko je prilika in čas za to. Naj nobena članica ne zamolči svojih dobrih nasvetov, ker to bi lahko škodilo našemu društvu. Zato se združimo skupaj, da se med sabo lepo po sestrsko pogovorimo in razmotrivamo, kar se tiče koristi društva in članstva.

Povodom veselice in predstave, katero je nedavno priredilo naše društvo in ki se je tako nepričakovano dobro obnesla, se iskreno zahvaljujemo našim vrlim igralcem za njih trud ker ste se trudile za korist in ponos svojega društva. Ves napor se je dobro izplačal. Dalje se moram še posebno zahvaliti našemu sobratu Math Ivanetič-u za njegov trud, ker je pomagal pri učenju igre. Ravno tako iskrena hvala vsem onim našim članicam, katere so darovale brezplačne prigrizke (lunče) in dobitke za v korist blagajne. K sklepu se še enkrat zahvalim skupnim našim dobrotnikom, ki so nam priskočili na pomoč.

S sosestrskim pozdravom
Katharine Mauser, tajnica.

Vsi na krov in na delo za 1000 novih članov!

[illegible], Mo.

Naznanjam žalostno vest, da je Bog poklical k večnemu počitku kar dva sobrata našega društva Sv. Srca Jez. št. 70, in sicer v teku 8. dneh.

Prvi je umrl dne 28. junija sobrat Štefan Lukežič. Pokojnik je bil ustanovnik našega društva in do zadnje minute vedno dober član društva in Jednote.

Dne 5. julija je pa umrl sobrat Alojz Lukežič, ki je spadal celih 10 let k našemu društvu, tudi ta je bil vedno vnet član za društvo in Jednoto.

Društvo jih je spremilo k večnemu počitku na pokopališče Sv. Petra in Pavla v St Louis, Mo. Bog jima dodeli večni mir in večna luč naj jima sveti!

John Mihelčič tajnik.

Cleveland, Ohio

Kam pa v nedeljo, dne 25. julija?

Tako se danes povprašujejo člani in članice društva sv. Vida št. 25, KSKJ ter odgovarjajo na to vprašanje:

Nikamor drugam, kakor na piknik, katerega priredi zgoraj omenjeno društvo na Louis Reharjevi farmi v Euclid in Nottinghamu.

In to želimo mi društveni odborniki, da se člani odločijo in da zanesljivo pridejo na ta piknik. Pa ne samo člani! Prošeni in uljudno vabljeni so tudi drugi cenjeni rojaki in rojakinje iz naše naselbine, da pridejo na ta izlet, kjer bo dovolj najboljše zabave za mlade in odrasle, kajti kaj takega še niste videli, kar bo na tem pikniku.

Društveni odbor vas zagotavlja, da boste vsi najbolje postreženi, posebno bodo cenj. gostom na razpolago lepe stvari pri dobitkih; vsakdo bo vesel, ako bo kaj lepega odnesel za spomin domov. Nemogoče nam je popisati, kaj vse bo na tem pikniku, zato je najbolje, da naj pride vsakdo sam in se bo o tem prepričal.

Prepričan sem, da bo vsak član rekel svoji družini: Mi vsi gremo na to veselico, kajti v resnici moramo nekaj žrtvovati za naše društveno blagajno. To bo veselja na Reharjevi farmi dne 25. t. m. Dal Bog le lepo vreme!

Cenjeni mi sobratje in sesestre! Naj bo naša sveta dolžnost, da delujemo vsi kot eden, da bo naše društvo v resnici vedno eno izmed največjih po številu. Pokažimo javnosti, da delujemo radi drug za drugega, napram bolnikom, sirotam itd.

Torej Vam k sklepu v imenu odbora tega društva še enkrat kličem: Pridite skupaj vsi člani in članice ter pripeljite tudi svoje prijatelje s sabo na naš velik piknik dne 25. junija. Začetek te veselice bo že ob 12. uri, ali opoldne.

Opomba: Vsi oni, ki so določeni, da delajo na tem pikniku, naj pridejo že ob 8. uri zjutraj pred Knavsovo dvorano, da se skupno odpeljemo z avtom.

Vsi oni, ki se bodo vozili s poulično cestno železnico ako vzamejo Dill karo, naj se peljejo do konca in potem je še peš hoda 10 minut da se pride naravnost na veselični prostor. Lahko se vzame tudi Shore Line, z rdečo karo; naj gredo na '25. Stop" doli, kjer boste že videli veliko ameriško zastavo.

Torej še enkrat: Na veselo svidenje na našem pikniku!

Za odbor:
John Widerwol, preds.

Denver, Colo.

Dne 4. julija se je vršila v tukajšnji naselbini velika slavnost povodom blagoslovljenja naše nove slovensko-hrvatske cerkve, ki jo je blagoslovil mil. naš denverski škof ob 10. uri dopoldne. Zatem se je darovala v cerkvi slovesna sv. maša; daroval jo je Rev. Ciril Zupan iz Pueblo, Colo., ki je bil kot ustanovnik in voditelj pri nas ves čas, kar so se vršile te ceremonije. Vsa hvala in čast mu za njegovo trudapolno delo.

Naj še nekoliko omenim o petju pri sv. maši. Ko nam je na koru zapel slavni pevski zbor "Preširen" iz Pueblo, Colo., je vsakega vernika tako krasno petje do srca ganilo. Odkrito povedano, da tako milega in izbornega petja rojaki tu v Denverju še nikdar nismo čuli; gotovo nam bo ostal ta dan za vedno v spominu. Po dovršenih cerkvenih ceremonijah se je podala vsa skupna parada z godbo na čelu v Slovenski dom, kjer je bil gostom na razpolago prigrizek in hladna pijača. Temu je sledil ples do pozne noči ob zvokih izborne godbe.

V dvorani Slovenskega doma smo čuli tudi lepo vbrano slovensko petje in sicer je prvi nastopil naš domači klub; zatem nas je pa ponovno razočaral zbor "Preširen"; njegovega petja nikakor ne morem zadosti prehvaliti. Blagor se vam Pueblski rojaki, ker imate take mojstrske pevce! Zares, slavni zbor "Preširen", minula sta že dva tedna od teh slavnosti, pa se naše ljudstvo še vedno pogovarja o pueblskih pevcih. Zatorej se tudi še jaz tem potom iskreno zahvaljujem v imenu cele naše slovenske naselbine cenj. pevskemu društvu "Preširen" iz Pueblo, Colo., ki je privabil toliko ljudstva skupaj iz cele denverske naselbine ter okolice, da je bila dvorana veliko premajhna.

Iskreni pozdrav in hvala tudi vsem Slovencem in Slovenkam, ki ste se udeležili te slavnosti; predvsem pa k sklepu še enkrat kličem: Živel pevski zbor "Preširen" in negovi voditelji!

Dok Pueblo mi stoji,
Zbor "Preširen" naj živi!
Naj njegov se dviga glas,
Ker tako podžiga nas.

Josip Erjavec.

New Duluth, Minn.

Cenjeno uredništvo:

Letos dne 4. in 5. julija smo obhajali v naši mali slovenski naselbini kar trojno slavnost in sicer: Ameriški praznik proglašenja neodvisnosti, dalje praznik naših slovanskih blagovestnikov apostolskih bratov sv. Cirila in Metoda in pa neko zelo redko družinsko slavnost.

Ta dan je bila namreč tudi slavnost biserne poroke našega sobrata in sosestre Mr. in Mrs. Rožich. Ker je navada, da obhajajo zakonski pari 25. letnico, ali srebrno poroko je tudi umestno, da se 30. letnico, ali biserno poroko na primeren način proslavi.

Dne 5. julija t. l. je minulo ravno 30 let, odkar je rojak Rozich svoji izvoljenki obljubil zakonsko zvestobo pred oltarjem sv. Petra v Črnomlju; poročil ju je tedanji, in sedaj že pokojni župnik Viljem Vesel.

Povodom biserne poroke se je vršila označeni dan v tukajšnji cerkvi sv. maša, katero je daroval naš domači g. župnik Rev. Pirnat da je jubilarja ponovno blagoslovil ko sta obnovila pred oltarjem zakonsko zaobljubo. Pri sv. opravilu so bile navzoče tri hčere in en sin Rožičeve družine, mnogo ožjih prijateljev te družine in drugega občinstva.

Naravno, da se je potem začela zabava in gostija, kjer so povabljeni gostje čestitali jubilarjema: 50 let staremu ženinu in nevesti. Čula se je tudi marsikatera lepa slovenska narodna, ter ženitovanjska pesem prav po starokrajskem načinu in pod vodstvom samega ženina.

Da je imela tudi mladina svojo zabavo, je pa skrbel 'profesor" Medoš ker valčkov in koračnic ni manjkalo. Tako nam je kmalu potekel ta spominski dan; ob 2. uri zjutraj smo se vsi razšli mirni in zadovoljni domov; vsakdo bo ta dan ohranil za vedno v prijetnem spominu.

V nedeljo, dne 11. julija nas je obiskal chikaški župnik in misijonar Rev. K. Zakrajšek, ko se je vračal z misijona pri naših farmarjih na Greaney, Minn. V nedeljo je imel pri prvi sv. maši krasno slovensko pridigo, pri drugi sv. maši pa angleško. Hvala Rev. Z, za njegov trud! Ker ga že poznam z Ely-a, sem ga šel zopet poslušat, in ker sva bila na Eveletu kot delegata ,je tedaj tudi kakšno povedal v prid Jednote in članstva; ali žalibog, letos bova pa konvencijo samo od strani gledala! Vendar pa želim vsem delegatom obilno uspeha ,čas je namreč že prekratek, da bi se tudi jaz s kakim nasvetom še oglasil.

S sobratskim pozdravom
Nick Chernich,
član društva št. 112.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnik LaSalle, Ill. — Vaše razmotrivanje sledi v prihodnji številki. Sobratski Vam pozdrav!

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K.

Poziv za šolo!

University of Dubuque — Valparaiso University.

Letošnjo poletje se že v četrtič obračam da Tebe, slovenska, mladina v Združenih Državah. Kakor prejšnja tri leta, tako bodem tudi letos izdal ta klic v nadi, da se bo marsikateri izmed Vas, čitajoč to vabilo, odzval in prišel v našo šolo.

Ko sem pisal pred tremi leti prvi "Poziv za šolo", vprašal sem se bil samega sebe:

1.) Ali bodo drugi slovenski fantje, če pridejo sem v to našo šolo, se znali in zamogli prilagoditi novemu življenju?

2.) Ali bodo tudi drugi slovenski fantje, ko pridejo v to našo šolo, spoznali izvanredne lepe prilike in videli zelo ugodne možnosti za dosego izobrazbe, ter se teh možnostih in prilik potem tudi poslužili?

In odgovor, od preteklih treh šolskih letih na Dubuque vseučilišču, govori: "Da". In sicer, ne samo za mojo malenkost, ampak, tudi za druge moje slovenske sodijake in sodijakinje.

Torej, moji dragi slovenski fantje, kakor razvidite iz zgorajšnih vrstic, taki in ednaki občutki so me obdajali, ko sem pred tremi letimi pisal prvi poziv.

Letos, ko ta poziv pišem, že četrto leto, se mi ne trese več roka, kot tri leta nazaj. Tudi, letos nimam niti najmanjših pomislekov ali pa dvomov, glede tega, kar bodem izrekel.

Letošnje šolsko leto 1919 — 1920, ki se je končalo v sredo dne 2. junija, ni bilo nič manj kot dvajset slovenskih fantov in deklet, dijakov in dijakinj na Dubuque vseučilišču. Prejšnje šolsko leto je bilo na Dubuque vseučilišču sedemnajst slovenskih dijakov. In, še eno leto prej, sem bil jaz edini slovenski dijak, ki sem se takrat nahajal na Dubuque vseučilišču.

In, naj dodam še, da so vsi ti slovenski fantje-dijaki prišli iz tovarn in rudnikov v Združenih državah.

Torej smem letos na ta uspeh pokazati s častnim ponosom in reči, da je mogoč vstop in obstoj v naši šoli za vsakega slovenskega fanta, pa najsibo iz rudnikov, tovarn ali pa iz kakega drugega poklica, ako ima dotični fant veselje do učenja, si resno želi izobrazbe in ima trdo in odločno voljo se učiti.

Ako imate veselje do učenja, in si resno želite izobrazbe ter ako imate trdno in odločno voljo se učiti potem se le s pogumom in brez skrbi odločite in pridite letošnjo jesen v našo šolo.

Jaz Vam tukaj na tem mestu javno in častno izjavljam pred vsem slovenskim narodom v Združenih državah, da jaz prevzamem vso odgovornost za Vas, namreč, za Vaš ustop, sprejem, in obstoj v naši šoli, od tistega dne naprej, ko Vam bom pismenim potom naznanil, da lahko pridete sem.

Tudi na tem mestu izjavljam da bom vsakemu slovenskemu fantu, ki bo na novo prišel v našo šolo na poseben način pomagal pri učenju za časa njegovega prvega šolskega leta.

To se mi zdi potrebno omeniti, vse morebitne pomislekе v naprej odstranim. Jaz sam vem, kako človek čuti, ako se poda v tuje mesto, ali pa nepoznan kraj posebno še, ako si izbere novi poklic. Jaz sam vem, kako sem si predstavljal vsakovrstne velike zapreke in razne ovire, katere bi imel premagati, ko sem se podal iz rudnikov v šolo. Naj dodam še, da sem bi takrat, ko sem se bil začel učiti na tukajšnjem vseučilišču, jaz edini Slovenec na popolnoma ameriški šoli. In resnici na ljubo moram pripoznati, da nisem našel niti najmanjših ovir ali pa težkoč. Tudi moram na tem mestu povdariti, da nisem znal angleškega jezika, ko sem bil prišel v to našo šolo.

Torej, slovenski fantje, ne smete misliti, da je šola nekaj skrivnostnega ali pa teškega za začeti, oziroma, da je šola samo za nekatere ,kdor jo le hoče in kdor jo želi obiskovati. V šoli lahko vedno vsak obstoji, kdor se le hoče učiti. In, ko bi bila šola res tako nekaj izrednega potem, bi mi ne imeli čez dva miljona dijakov in dijakinj v Združenih državah. Tudi, ne smete misliti, da kdor hoče priti v šolo, mora biti že vnaprej nekaj izobražen. Kaj še. V šolo se pride zato, da se človek uči. Nobeden naj ne pride v šolo, kdor misli, da bo v šoli kazal kaj zna. Šola je tisti prostor, kjer se vsi, ki pridemo, samo učimo, in ne, da bi kazali kaj znamo.

Slovenski fantje! Izobrazba je nekaj, česar se ne more preceniti, niti ne prehvaliti. Pero ali pa tiskarski stroj nimata istih zmožnosti, da bi opisala, kaj je izobrazba. Vsak, kdor začne slediti izobrazbi, jo bo sam spoznal in sam začel čuditi njeno žarečo luč.

Jaz sem se že prepričal in na svoje lastne oči videl, kako je žeeno ali pa dveletne učenje v šoli spremenilo fanta-dijaka, da je postal značajen plemenit, samostojen, prevdaren in da si je pridobil karakter. Res je tudi, da se včasih pripeti, da kak fant-dijak, ki si pridobi več ali manj izobrazbe, da isto neznačajno izlorablja v škodo in zatiranje drugih. Ali tega izobrazba ni kriva. Je nož kriv ako ga kdo uporablja na nepravilen način? Ne! Nož je potrebno orodje! Ali je pero krivo, ako ga kdo zlorablja, kadar z njim piše? Ne! Pero je tudi potrebno orodje! Saj ravno s peresom se je civilizacija povzdignila in se še vedno širi. Ravno tako tudi izobrazba ne more biti kriva, ako jo kdo slučajno zlorablja.

Na naši šoli se bo tudi učila posebna angleščina za take inozemce, ki se mislijo in imajo namen se učiti angleškega samo eno ali pa dve leti.

Moram tudi omeniti na tem mestu, da si bo poleg angleškega jezika, katerega si želite pridobiti drugih važnih in zelo potrebnih v enem ali pa dveh letih, pridobili v tem kratkem času še veliko stvari v znanju, ki vam bodo prišle prav v vašem bodočem življenju in pri vašem vsakdanjem delu.

V času, ko boste v naši šoli, boste imeli priliko spoznati plemenite inteligentne, izobražene in značajne karakterje. To bodo možje, ki bodo Vaši profesorji in Vaši učitelji, kakor tudi Vaši svetovalci pri Vašem učenju. Poleg tega bote imeli priliko se seznaniti z dijaki in dijakinjami, ki predstavljajo in zastopajo petintridset različnih narodov iz vseh delov sveta. Kaj ne, to je prava internacijonala!

V naši šoli se vsi pridno in resno učimo. To je res. In kdor ni ma veselje do učenja, takemu ni mogoče obstati v naši šoli, pa, a ko prav bi dotični hotel trikrat toliko plačati, kot je pravih stroškov.

Ko sem še delal v rudnikih v Pennsylvaniji in pozneje v Indiani, sem videl in spoznal eno Ameriko. To je bila sebična,iskorišćevalna, neusmiljena, trdosrčna, edino trgovska, zatirajoča in nebratska Amerika. In tista Amerika dela sramoto boginji Svobode, ki drži luč izobrazbe in pravice v svojih rokah. Ali ko sem bil prišel na ameriško vseučilišče, spoznal in našel sem drugo Ameriko in druge Združene države. In to so Združene države plemenitosti, idealov, bratstva, pomoči, vzvišenosti razširjoč izobrazbo in vedo. V teh Združenih državah imamo ti dve veliki državi kot sem ravno kar opisal. Zelo oster boj se bije med tema dvema državama. Zmaga je tam, kjer je pravica, ne glede na to, koliko časa bo ta oster, za zelo mnoge neviden boj, še trajal. Slovenski fantje, če hočete poznati te druge Združene države, morate iti v šole, kajti drugače ne boste nikdar poznali niti vedeli za ta dvojni obstoj dveh velikanskih nasprotujočih si sil v eni državi.

Da Vam tudi naznanje, da na Dubuque vseučilišču imamo vse oddelke, namreč od najnižjih do najvišjih. To se pravi, več šol v eni šoli. Tudi, imamo profesorje različnih narodnosti. Mogoče Vas bo tudi zanimalo slišati, da je na Dubuque vseučilišču češki profesor doktor filozofije, Alois Barta. On se še posebno zanima in pomaga pri učenju slovenskim dijakom, ki se nahajajo v naši šoli. On tudi zastopa nas Slovence na poseben način, pri našem vseučeliščnem odboru.

Vsi dijaki v naši šoli stanujejo v lepih in modernih sobah, in sicer ne več, kot po dva dijaka v eni sobi. Veliko je tudi takih šolskih sob, v katerih se nahajajo oziroma stanujejo dijaki posamezno. Sobe za dijake se nahajajo vse v vseučeliščnih poslopjih. Električna razsvetljava in parna kurjava za pozimi sta napeljani po vseh šolskih poslopjih in po vseh dijaških sobah. Naše vseučilišče ima svoje kuhinje, svoje jedilne dvorane, in svojo lastno veliko pralnico. Za dijake je vse kar najudobnejše preskrbljeno, kakor, da bi bili kje doma.

Slovenski jezik se tudi poučuje na naši šoli in je pripoznan od našega vseučilišča kot enakopraven jezikovni predmet z vsakim drugim jezikom na Dubuque vseučilišču.

Tudi, naše Dubuque vseučilišče je pripoznano od vseh velikih in prvih vseučilišč v Združenih državah, kot polno in enakopravno vseučelišče in sicer kot so, naprimer: Columbia vseučelišče v New Yorku, ki je največje in prvo vseučelišče v Združenih državah.

Fantje in dekleta, ki imate namen priti letos v našo šolo, morate vse stvari tako urediti in se pripraviti, da boste prišli v Dubuque, Iowa, dne 10. ali 11. septembra letos. V pondeljek dne 13. septembra točno ob osmi uri zjutraj se začne poduk v vseh razredih in za vse dijake in dijakinje v naši šoli.

Vse to ,kar sem pisal, gled naše šole velja za slovenska dekleta ravno tako, kot za slovenske fante.

Stariši, ako imate sina ali pa hčer ,ali ste že kedaj premišljevali, kaj bi jim dali? Če daste svojim sinovom in svojim hčeram priliko ,da se izobrazijo ,ste jim s tem dali najboljšo in najlepšo doto.

Vsak, kdor resno misli priti letos v našo šolo, se sme brez vseh skrbi in zaupno obrniti na moj naslov za nadaljne informacije in nasvete.

Vsa pisma naj se vedno naslove na sledeči naslov:

Karl H. Poglodich,
University of Dubuque,
Dubuque, Iowa.

Vse iste, ki mislite priti letos v našo šolo, še k slepu opozarjam, da čimprej se boste vpisali pismenim potom na naši šoli, tembolje in sigurneje bo za Vas, kakor tudi za našo šolo, da bomo vnaprej in pravočasno vedeli koliko bo novih dijakov in dijakinj letos na novo prišlo; ter se tako potem vemo pripraviti in vse potrebno urediti še prej predno se bo letošnje šolsko leto 1920—1921 otvorilo, namreč, v petek dne 10. septembra t. l.

Z bratskim in rodoljubnim pozdravom!

Vaš za izobrazbo!

Vam vdani slovenski dijak:
Karl H. Poglodich.

O krščanski izobrazbi.

Čast starišev v božjem zastopništvu.

Iz angleščine prevel Avg. F. Florjanc.

(Dalje.)

Torej zapomnite si: Kakoršno je dete v svojem šestem in sedmem letu, tako bode tudi ostalo skozi oskrbo pobožnih krščanskih starišev v poznejših letih.

V nekem mesečnem listu sem nekoč bral nek kratek dopis, iz katerega sem si izbral besede, katere se ravno tako lepo glase, kakor so resnične: "Otrok kateri se nauči "Oče naš" v naročju svoje ljube mamice, da sliši iz ust svoje matere junaške pravljice prerokov in ljubeznjeve pravljice o našem malem Jezusu detetu, lastuje živi vir verske ljubezni v svoji duši, ki se ne more nikdar popolnoma izbrisati, ne s hudo vročino, ne z nevihtami vsakdanjega življenja . . . . . .globoki in sladki vtisi, katere je udolbila mati, ostanejo še vedno živi in močni, kadar se vse drugo sčasoma razgublja iz razuma, in se suši, smrt sama z vsemi svojimi mukami ne more na noben način učiniti vtisov, katere je mati utisnila v otroški razum pred šestim ali sedmim letom."

Ne pozabite tega, dragi stariši, in zatega del pridite do zaključka, da imate pred vsem veliko dolžnost, kako skrbeti za svoje otroke že v mladih letih, pred šestim in sedmim letom, da jih prav vpeljete v versko in pobožno življenje. Ljudje radi govore o zdravem in nezdravem prebivališču. Ti zadnja so mokra, smrdljiva in zanemarjena. Njih prebivalci, posebno otroco, že iz mladih let so podvrženi dosti nalezljivim boleznim, vlačijo se od kraja do kraja, dokler jih končno nemila smrt ne ugrabi s tega sveta. Zdravo stanovanje je vselej svetlo in dovolj zračno. V takih hišah zrastejo zdravi in čili otroci, vsi polni življenja in veselega obraza, ki gledajo naprej za dobro prihodnostjo. Ni vedno v vaših močeh, da bi napravili svoje zemeljsko premoženje in prebivališče takšno, kakoršnega imajo lahko samo bolj premožni ljudje. Toda to pa vedite, da bi se dalo vaše prebivališče izboljšati skoro v vseh slučajih; če že ne drugje, bi se dalo saj malo bolj osnažiti. Ko bi ljudstvo vedelo, kako okoliščina prenovi človeka oboje, telesno in duševno, toda bi si vselej prizadevalo izboljšati svoje domovje po svoji zmožnosti.

V današnjih časih, ako čitamo razne angleške časopise, tedaj skoro vselej najdemo na vsaki strani nekaj novic o zločinih, katere je povzročila mladina. Ti grdi zločini se s tako hitrico množijo, da večkrat celo javne oblasti ne vedo kaj bi naredile, da bi jih omejile. Slabe lastnosti in slabi sadovi so že postali tako navadni, da se mlademu človeku ne zdi nič ubiti koga, ukrasti kaj, vnesposobiti svojega bližnjega in živeti po živinsko brez vsake vere. To je oni "nič". In temu se celo posmehuje mlado ljudstvo, kakor bi bilo nekaj poštenega in častnega za takega mladeniča in za mladenko. Zunanjih sredstev, s katerimi se more zabraniti suruvo nečloveško dejanje na ta način, da udolbi v mladega človeka nekako boječnost — se v naši najnovejši dobi nikakor ne manjka. Naša velezaslužna civilizacija v vsej svoji visokosti in globokosti je napravila čudodelen uspeh naprednosti. Toda odkod ta strašen naraščaj številnih mladoletnih zločincev kakor nam kažejo odprti podatki naših poboljševalnic? Današnji strokovnjaki in učenjaki so bili od same vlade najeti, da si s svojim znanjem in skušnjami prizadevajo najti pravi iin glavni vzrok tega vprašanja. Navadno pravijo ti preiskovalci ,da je glavni in največji vzrok temu, premala izobrazba v dobi vzgodne mladosti. Največ je pa temu krivo, ker ti veščaki ne stoje na stališču prave resnične vere in prave cerkve in si na noben način ne upajo napraviti kakšnega koraka ,kar se tiče značajnosti, katerega bi morala imeti svoj delež pri izobrazevanju malih mladoletnih otrok. V tem samem se sicer vjemajo, da bi neki moral že začeti v zelo rani mladosti, da bi zamogel podeliti ono izobrazbo na tem svetu pred vsakim slabim dejanjem, pred vsemi slabimi lastnostmi med katere današni svet tako hitro zakopava samega sebe. Takšnih misli je bil znani veščak general Brinkerhof, ki kot glavni predsednik na sestanku kaznilničnega poboljševaljnega kongresa rekel sledeče: "Prepričan sem, da bi se število mladoletnih zločincev dokaj znatno zmanjšalo, če bi stariši in javne oblasti bolj strogo gledale v rani mladosti na vzgojo svojih otrok, to posebno dokler so se mladi in se dajo upogniti na dobro ali na slabo stran. Šolska in domača izobrazba, akoprav se mnogim vidi, da je prezgodnja, vendar jaz trdim iz svojih lastnih izkušenj, da se ista začenja še prepozno. Veliko več bi se moralo storiti in veliko večje korake započeti, da bi bili naši otroški vrtci in učni zavodi bolj sposobni vzgojevati naše bodoče može in žene; kajti veliko bolj trajen spomin se zamore utisniti v značaj vsakega človeka, predno je dopolnil šesto leto svojega življenja, kakor pa vse druge muke in vsa nadaljna prizadevanja skupaj v bodočih letih.

Nadaljevanje.

Marsikak mož vara samega sebe, če misli, da brije norce s svojo ženo.

•

Ne veruj onemu, ki dosti govori, pa malo dela.

•

Molčečnost ženske večkrat bolj vpliva, kakor pa njene goste besede.

KDO VE?

za naslov **Andrej Verhovca.** Čula sem, da živi na Eveleth, v Minnesoti.

Iz starega kraja sem dobila pismo z zelo važnimi novicami zanj. Rada bi ga o tem obvestila.

Če bo morda čital ta poziv, naj se tam pismeno javi pri:

M. M.
1005 Adams St.
North Chicago Ill.

ZAHVALA IN PROŠNJA.

Pri zadnji pošiljatvi "American Relief Shipment-a" je poslala Zveza J. Z. in D. v Chicagu tudi 2 zavitka blaga nesrečni vdovi Mariji Pšeničnik v Mariboru (Wolfova ulica), ki ima šest nedoraslih otrok in je poleg tega še sama bolehna; mož te družine je padel v vojni. — Zavitka sta vsebovala nekaj stare obleke, obuvala in blaga za obleko.

Dne 26. maja t. l. se je označena vdova predsednici Zveze J. Ž. in D. v Chicagu sledeče zahvalila za ta dar:

"Moram Vam takoj naznaniti da sem 18. maja z velikim veseljem prejela oba poslana zavitka nedotaknjena in nepokvarjena. Za ta velkodušen dar se Vam v svojem imenu in imenu otrok 1000 krat iskreno zahvaljujem; vse mi pride prav; posebno otroci so imeli nepopisno veselje, ker so dosedaj morali vedno biti bosonogi.

Tu je taka draginja, da ne more revež prav nič kupiti. Sladkorja, riža ,ali kave že skoraj ne poznamo več in moka stane 18 kron 1 klg ta boljša.

Oprostite mi, da vas zopet nadlegujem z eno prošnjo. Kakor vam je znano, skoraj ne morem preživeti svojih otrok, ker že sama boleham. Prosila bi Vas prav gorko, če bi Vam bilo mogoče mi nekaj živila, ali denarno podporo za živila poslati, da bi bolj lahko shajala. Še enkrat najlepša zahvala za vse sprejeto. Vas pozdravljam z otroci vred

Vaaš hvaležna
Marija Pšeničnik.

Opomba: Kdor izmed dobrosrčnih ameriških rojakov in rojakinj, osobito Štajercev, se hoče usmiliti s kakim malim denarnim prispevkom te nesrečne družine, naj pošlje denar na predsednico Z. J. Ž. i D., Mrs. Heleno Kušar, 2058 W. 23rd St., Chicago Ill., ki bo skupno svoto nakazala na določeno mesto.

Vrednost skušnje.

Napoleon je rekel enkrat: "Treba je sedemkrat preizkusiti" predno se ustvari enega vojaka." V teh besedah je mnogo resnice. Za izvršenje dobrega dela moramo imeti skušnjo. Torej je potrebno leta, da se pripravi dobro zdravilo. Trinerjevo ameriško grenko vino, ki vživa dandanes slavo kot eno najboljših zdravil proti zaprtnici, slabemu teku do jedi, glavobolu in drugim želodčnim nerednostim, nosi za seboj že nad trideset let prave preiskušnje. Prestalo je veliko preiskušenj in pomagalo je miljonom bolnikom. Vsi, ki poznajo to zdravilo, ga tudi čislajo. "Trinerjevo ameriško grenko vino je izvrstno zdravilo," piše nam Mrs. Tony Pršle iz Oak Grove, La., 29. junija 1920. Po eni sami poskušnji bodete nedvomno potrdili to izjavo." Sicer pa ne jemljite drugih grenčecev od vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili, temveč odločno zahtevajte pravo in vedno zanesljivo zdravilo "Trinerjevo ameriško grenko vino." Joseph Triner Company, — 1333-45 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. —

(Adv.)

POOBLASTILA ZA STARI KRAJ,

PROŠNJE IN IZJAVE.

za dobavo **potnih listov** iz stare domovine v Ameriko izdeluje pri general-konzulatu SHS registrirani slovenski javni notar

IVAN ZUPAN,

1951 W. 22. Place, Chicago, Ill.

Pišite za pojasnilo.

DAROVI

za zvonove cerkve Pri Treh farah na Belokranjskem.

Dodatno k zadnjemu izkazu so darovali v ta namen še sledeči rojaki iz Jolieta, Ill.

Josip Rus (iz Lokvice)	$2.00
Louis Panian (iz Rosalnic)	1.00
John Petrie (Ravnace)	1.00
Skupaj	$4.00

Iskrena hvala!

Martin Petric, nabiralec,
West Pullman, Ill.

(Advertis.)

KAJ PRAVI UREDNIK.

"Cenjeni g. doktor:—

Poslani in podarjeni besednjak mi pri mojem delu **jako dosti pomaga** in služi. Jaz ga toplo prijoročam **vsem Slovencem** v Ameriki."

Ivan Zupan.

Angleško - slovenski besednjak naročite na sledeči naslov:

Dr. F. J. Kern,
6202 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio.

Cena knjigi 5 dolarjev s poštnino vred.— Istotam lahko naročite Zormanove pesmi. Cena $1.25

(Ad.)

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobijo v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On Vam bo stvar uredil in pojasnil.

NA DEŽELO!

Pozor Slovenci v zaduhlih in zaprašenih mestnih zidovih! Ako se želite fino prezračiti v zeleni, divni naravi kar bo koristilo Vašemu zdravju, obiščite rojaka **Anton Mladič-a,** v krasnem **Algonquin-u, Ill.,** 45 milj od Chicaga na severozapadni strani. Izberite si ta kraj za letošnje počitnice.

Tukaj je izvrsten ribolov v Fox reki; pri meni dobite čedno prenočišče, izborno domačo hrano, ter kristalno studenčnico. V mojem letovišču je vsako soboto godba in ples. Krasni izleti po senčnatih gozdih so vsakemu na razpolago.

Vlaki iz Chicaga vozijo 4 krat dnevno in sicer ob 7. in 11. dopoldne, ter ob 3. in 5. pop. z Northwestern postaje. Za avtomile vzemite progo: Milwaukee Ave., Rand Road, Barington, Algonquin.—Pišite mi, kedaj pridete.

ANTON MLADIČ,
River Road, Algonquin, Illinois.
Telefon: Algonquin 10.

Kila umori 7000 ljudij na leto.

Sedem tisoč oseb umrje na leto za—kile,—tako se glasijo namreč mrtvaški listi. Čemu? Ker so nesrečniki sami sebe zanemarili, ali se pa niso dosti ozirali na oteklino na obolelem delu telesa vsled utrganja, ali kile. Kakko je pa z Vami? Ali se tudi Vi zanemarjate s tem, da nosite le kako obvezo, ali kaj drugega? Taka obvezna je samo za silo, podobna slabi opori pri veliki steni, da se ne poruši. Taka obveza ne more tako delovati, kakor kaka mehanična priprava. Če se preveč stisnete z obvezo, ustavlja to cirkulacijo krvi; taka obveza drgne tudi oslabele mišice, ki potrebujejo največ prehrane.

Veda in umetnost je pa iznašla način, ki vsemu temu odpomaga. Vsakdo, ki nosi sedaj kako obvezo, ali pas zoper kilo naj bi enkrat ZASTONJ poskusil takozvano PLAPAO metodo, ki je najbolj umetna, logična in uspešna pri domačemu zdravljenju kile. Ta način je že svetovno znan.

PLAPAO BLAZINICA, kadar se jo tesno k telesu pritisne, se ne premakne s prostora, vsled tega tudi bolnika nič ne teži. Ta blazinica je mehka kot žamet, lahka pri nošnji in po ceni. Rabite je lahko med delom, ali počitkom. Nima nič jermenov, privez, ali trakov.

Učite se torej kako je mogoče ustavljati naravnim potom odprtino utrganja (kile) da Vas isto ne bo vedno težilo. Pošljite svoje ime in naslov še danes na naslov: **PLAPAO CO., Block 3267, St. Louis, Mo.,** da Vam pošiljemo ZASTONJ na poskušnjo Plapao in vsa potrebna navodila.

Najceneje in najhitreje

pošiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (drafta).

Vse kar je potrebno je to:

Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljencu, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.

Čeke izdajamo na vse večje banke v Jugoslaviji.

Pošiljamo denar tudi potom pošte ali brzojavno.

Naša cena je vedno najnižja.

Pošiljamo denar tudi v domovino za uloge v hranilnice za vse hranilnice v Jugoslaviji ter dobimo za vas uložno knjižnico v kratkem času.

Prodajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom preskrbimo vse potne listine brezplačno. Vam preskrbimo sorodnike iz starega kraja v Ameriko ter opravljamo vse notarske posle kot: urudne spise, pooblastila, pogodbe, itd.

Pridite osebno ali pa nam pišite za pojasnila.

NEMETH STATE BANK

19 E. 22nd St. John Nemeth, preds. New York, N. Y.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto $0.96
Za nečlane $2.00
Za inozemstvo $3.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:
For Members, per year $0.96
For Nonmembers $2.00
For Foreign Countries $3.00

31

Malobrižnost vlade pri naturalizaciji državljanov.

Da naša slavna ameriška vlada v istini vporablja lepo državno in ljudsko geslo bratstva, sloge, edinosti in enakopravnosti, nam kaže znani vkovani napis na vsakem srebrnem dolarju "E pluribus unum". Res, zlate besede in pomembne za 32 različnih narodnosti, ki žive širom Združenih držav.

Po hudi preskušnji, katere so v minuli vojni zmagoslavno prestale tudi naše Združene države, so se gospodje v Washingtonu do cela prepričali, da so k sijajni zmagi ameriške armade največ pripomogli "Neamerikanci". Uradno se zatrjuje, da se je borilo na Francoskem v celi ameriški armadi (2,000,000 mož) nad 60 odstotkov ameriških inozemcev. Pretežno število teh ni imelo niti drugega državljanskega papirja in so ga dobili šele kasneje. Na reklamnih plakatih povodom kampanje zadnjega vojnega posojila (Victory Loan) smo čitali 14 imen za domovino padlih junakov, izmed kojih je bil sleherni druge narodnosti. Jugoslovana je značilo ime Turovič. Nad temi imeni je bil pa velik napis "American All." (Vsi Američani).

Tako so tudi tu živeči inozemci, bodisi že državljani ali nedržavljani, podpisali in kupili nad 45 odstotkov imed vseh vojnih posojil.

To izvanredno domoljubje in požrtvovalnost naših inozemcev je pričela ameriška vlada kasneje resno premišljati in obračati na svojo stran. Mislila si je: Dajmo, pretvorimo vse te tujezemce v pristne domačine, ali Amerikance. Naj bo za vse: ena dežela, ena postava, en narod in en jezik!

In res se je pričela plošna agitacija od strani vlade, državnih, okrajnih in mestnih odsekov, da se mora vse inozemce na mah amerikanizirati. Ustanovile so se razne organizacije, lige i. t. d., kojih namen bi bil preleviti priprostega, marljivega, domoljubnega in vdanega inozemca v takozvanega "Yankee-ta". Za to agitacijo potroši vlada letno na milijone in milijone dolarjev. In kakšen je dosedanji uspeh te amerikanizacije? — Slab. Krivdo temu se mora pripisovati edinole vladi sami, ker nima pri tem delu pravega sistema vpeljanega, kar bomo v kratkem s številkami dokazali.

Prav in umestno je, da skuša delavski department spraviti pod okrilje naše mogočne zvezdnate zastave slehernega tu živečega naseljenca. Poiskusi pa še niso dovolj, treba je iste tudi v resnici izvršiti.

Kaj je pred vsem glavni pogoj amerikanizacije? — Pridobitev ameriškega državljanstva potom naturalizacije. — Vlada daje res inozemcem izredno lepo priliko za priučenje deželnega (angleškega) jezika; za priučenje osnovnih postav naše republike itd. in sicer v večernih in drugih šolah. Vedno nam kliče: "Učite se angleščine, da postanete Amerikanci kot mi. Vzemite prvi in drugi papir, da boste lahko na volilni dan nastopili kot "ameriški državljani!" — — —

Kmalu zatem pa nastopi za takega inozemca neprijetno razočaranje. Ko ima že dve leti prvi papir v svojih rokah, že nestrpno čaka onega dne, da bo vložil prošnjo še za drugi papir. Zdaj še le nastopijo za prosilca težave in sitnosti. Vlagati mora prošnjo za podatke o njegovem prihodu. Ako je pri tem le malo napačnega, se njegovo prošnjo zavrže v koš. Ko dobi obvestilo od sodnije, mora iti dvakrat z obema pričama pred sodnika, kjer mora čakati po cele ure. Ako ne zna slehernega, tudi najtežjega vprašanja, se mu pokaže vrata. Ako priče ne ugajajo sodniji, si mora iskati druge. Na ta način izgubi prosilec sčasoma ves pogum, da se sploh za naturalizacijo več ne briga.

Najbolj čudno se nam pa zdi dejstvo od strani naturalizacijskega urada, da po eni strani sili inozemca za pridobitev državljanstva, na drugi strani pa istim državljanstva sploh ne dovoljuje. To je zares čudna logika.

Znani so nam slučaji več rojakov iz Chicaga, ki čakajo že po 2 leti na uraden poziv glede podelitve državljanstva. Vložili so prošnjo že leta 1917 in 1918, a še danes zaman čakajo na rešitev tozadevne prošnje. Informirali smo se na pristojnem mestu o vzroku, kjer so nam gospodje klerki sledeče povedali:

Slovencem, kot bivšim Avstrijcem ne dajemo drugega papirja, ker so še vedno sovražni zavezniki. Amerika je formalno še vedno v vojni z Avstro-Ogrsko. Ko bo enkrat mir uradno proglašen, potem boste pa tudi vi dobili državljanske papirje." — Čudno je tudi dejstvo, da eni Slovenci dobivajo druge papirje, eni pa ne. Kdor je vzel prvi papir saj dve leti pred napovedjo vojne med Ameriko in Avstrijo, ta ga še dobi, vsi drugi morajo pa čakati, ker jih smatra washingtonska vlada za sovražne inozemce.

Čudno, da naša slavna vlada še tega ne ve, da Slovenci ne spadamo več pod Avstrijo, temveč pod Jugoslavijo. In jugoslovansko vlado so pa Združene države že davno priznale; saj imajo iste v Belgradu svojega ministra; tako ima tudi jugoslovanska vlada ali recimo država SHS v Washingtonu, D. C., svojega zastopnika.

Ali res naši veščaki pri delavskem departmentu ne poznajo še toliko zemljepisja in politike, da nas še vedno prištevajo k Avstriji? Treba bi bilo stvar na pristojnem mestu tem nevednežem pojasniti. Pa kaj hočemo. Zastopnik naše "srečne", "velike" in "svobodne" Jugoslavije v Washingtonu drži le bolj križem roke, namesto da bi se zavzel za tako važno zadevo in pojasnil onemu departmentu, da ameški Slovenci nismo sovražni inozemci, ampak zavezniki Združenih držav pod okriljem Jugoslavije.

Drugi vzrok, čemu se ameriški inozemci ne zanimajo bolj za pridobitev državljanstva je tudi na strani naše slavne vlade. Vlada jim namreč ne daje udobnosti ter prave prilike za to po raznih naturalizacijskih uradih. Ker troši denar v raznovrstne druge svrhe, ji naravno manjka denarnih sredstev za vzdržavanje primernega števila naturalizacijskih uradov in klerkov.

Ko prideš v tak urad, sedi za mizo en klerk, ali dva, pušeč smodko, ter opravlja svoje delo bolj hladnokrvno; enkrat danes, enkrat jutri. Nekateri so celo arogantni in odurni nad novodošlem prosilcem za državljanstvo. Pred uradom pa čaka cela kopica prosilcev. — "Kdaj pridem na vrsto?" — Ko mine enkrat uradna ura, vzame klerk enostavno klobuk ter veli čakajočim, da naj pridejo drugi dan, ker uradovanje za danes je končano. Taki prizori se vrše dan na dan. Morda je kakih 50 do 100 prosilcev tako srečnih, da pridejo na vrsto; vsi drugi morajo pa iti razočarani domov, kakor so prišli. Koliko sitnosti, potov in stroškov za takega prosilca in priče! Ni čuda, da k sklepu obupa in se ne zmeni več za državljanstvo rec: Saj sem bil že petkrat tam, pa le ne pridem na vrsto!

V nekem poročilu čitamo, da se samo v New Yorku od l. 1907 do 1919 ni 1,733.058 prosilcev zglasilo za končno skušnjo pri pridobitvi državljanskega papirja. Imeli so pač vsi prve papirje, pa so kasneje iz gotovih vzrokov opustili misel še na drugi papir. Kdo je torej vzrok temu, da nad poldrugi milijon inozemcev niso postali ameriški državljani? Vlada sama, ker nima v tem oziru vpeljanega pravega reda.

Poročali smo že o zanimivi konferenci (National Conference of Immigration) vršeči se dne 7. aprila t. l. v New Yorku, na koji je bila zastopana tudi naša K. S. K. J. po sobratu gl. tajniku.

Na tej konferenci je bila glede nedostatkov pri naturalizaciji inozemcev sprejeta sledeča resolucija:

1) Narodna imigracijska konferenca odobrava sedanje predpise v svrho naturalizacije tikajoče se zadostnega znanja angleškega jezika za vsakega prosilca.

2) Postava naj se spremeni v toliko, da prosilcu (deklarantu) ne bo treba jemati prvega papirja. Naturalizacijske obravnave naj se premeščajo iz ene države v drugo. Odpravi naj se zahtevo, da mora prosilec bivati v eni in isti državi najmanj eno leto, da lahko vloži prošnjo za drugi papir. Odpravi naj se vsake priče, katere mora sedaj prosilec s sabo pripeljati ko pride v naturalizacijski urad. Pristojbino naj plača prosilec še le takrat (in samo enkrat) ko ima že državljanski papir v rokah.

3. Razne sodnije naj bi imele večkrat svoje uradne dneve za naturaliziranje inozemcev in v več okrožjih; priporočamo take urade osobito v onih krajih mesta, kjer živi pretežna večina inozemcev skupaj. Ti sodnijski uradi naj bi bili odprti ne samo po dnevu, ampak tudi po noči in na večer.

4) Ako je hodil kdo izmed prosilcev v kako večerno šolo, kjer je dobil potrebno znanje o ameriški ustavi in državljanstvu, naj se takim prosilcem izroči drugi papir brez kakega posebnega izpraševanja pred sodnijo.

5) Javni uradniki naj gredo sodnijam na roke pri izpraševanju glede kvalifikacije prosilca in sicer od začetka do konca. Podelitev državljanstva naj se vrši na slovesen način. Pri tej priliki naj se novim državljanom javno pokaže veliki pomen vrednosti ameriškega državljanstva.

6) Delo in zaslužek inozemca naj ne bo v nikaki zvezi z njegovo naturalizacijo. Vsakemu naj se pusti na prosto voljo, da bo sam in neprisiljeno obudil željo postati ameriški državljan. Do tega ga bo privedla velika vdanost in lojalnost do njegove nove domovine.

Vedno zadnji.

Minula svetovna vojna je povzročila velik preobrat skoro med vsemi narodi bodisi v političnem, narodno-gospodarskem, ali v kulturnem oziru. Večletno človeško klanje je izučilo razne države in posamezne narode, da so: mir, pravičnost in svoboda edini predpogoji do napredka.

Na bojišču je meč zaveznikov deloma udušil nemški imperializem, ki je bil zadnja leta osobito nam Slovanom v največjo škodo. In tako so zrastle v prenovljeni Evropi in Aziji nove, samostojne države ter ljudovlade. Popolen mir pa še ne vlada v Evropi, ker se gotove stranke in narodi še danes borijo za prvenstvo: kdo si pridobil več zemlje in dostopa k morju.

Med one "srečne" nove države in državice moramo prištevati tudi našo Jugoslavijo. Vprašanje nastane: kak napredek smemo pričakovati v tej naši prenovljeni stari domovini in kakor smo doslej v obče napredovali?

Kar se tiče Slovencev v starem kraju, je istim vojna naklonila kar dve državi, ali dve domovini: Jugoslavijo in Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS). Kaj pa še hočete več? Pred leti smo bili podaniki Avstrije; dandanes smo pa državljani Jugoslavije in kraljestva SHS. Morda bodo visoki političarji izumili še eno, ali tretje ime za to državo?

V starokrajskih listih smo že večkrat čitali ostre članke raznih urednikov, da naj velja in enkrat za vselej ostane ime Jugoslavija kot edino nazivanje te države. Res, Jugoslavijo vidimo skoro na vseh novih zemljevidih, ali v notranjem oziru in uradno se pa ta država še vedno imenuje "Kraljestvo SHS". Tako, preje so živeli naši Slovenci v cesarstvu, zdaj so pa v kraljestvu. — Pri bratih Hrvatih ni nobene posebne razlike v tem oziru, ker je bila Hrvatska tudi pred vojno kraljevina.

Nočemo se vmešavati v notranje upravne ter vladne razmere naših sobratov onstran oceana; kakor si postiljajo, tako bodo ležali. Pretežna večina nas ameriških Slovencev si je izbrala Ameriko za svojo novo domovino, kjer bomo ostali do smrti. Sploh pa tudi mi, ameriški Slovenci nimamo nikake pravice določevati način vladanja temu ali onemu narodu, kakor nimajo evropski narodi nič opravka pri vladi naše dežele.

Lahko pa od daleč opaznjemo naše starokrajske sobrate in njih novo deželo, kako so po mirovnem zaključku napredovali, ali nazadovali. Kar je najbolj važno, smo glede imena te države že izrazili svoje mnenje. Mi, ameriški Slovenci smo veliko bolj vneti za ime "Jugoslavija" nego za "Kraljestvo SHS.", ker smo se kraljev in cesarjev že naveličali, tako tudi radi ne čitamo o cesarstvih in kraljestvih. Mi živimo v republiki.

Po našem mnenju je Slovencem ujedinjenje v troimensko državo prineslo samo dve važni stvari: Uvedba domačega jezika kot deželni in uradno občevalni jezik, pa vseučilišče v Ljubljani. Vsega tega pa nikakor ne smemo prištevati za dobroto v primeri s številnimi posledicami, katere je Slovencem zapustila vojna. Ogromni davki, velika draginja, oderuštvo, veriženje, poostreno strankarstvo, zavist, koritarstvo, častihlepnost, nesloga itd.

Ko je še pod črnožolto Avstrijo tekla Slovencem že voda v grlo, so se nekoč vse politične stranke pobratile. Zedinili so se liberalci, klerikalci in socialisti. To je pa samo začasno trajalo. Medsebojni politični spor med raznimi strankarji je dandanes v Sloveniji še hujši, kot je bil pred vojno. Poleg tega so dobili še novega nevarnega tekmeca: stranko komunistov. Vse gleda in stremi za kakim ministrskim stolčkom.

Ker se naši dragi Slovenci v stari domovini tado radi med seboj pričkajo, naravno nimajo dosti časa, da bi skušali spraviti svoj narodni voz na pravo pot. V najvažnejših časih se ne brigajo, kako bi zacelili od vojne veliko zadato jim rano.

Kmalo bo poteklo že dve leti, ko je bilo premirje sklenjeno. V tem času je marsikatera nova evropska država začela misliti, kako bi na najboljši način pospešila svoj napredek, trgovino in svojo državno blagajno. Glavna stvar v vsaki državi je vlada po volji ljudstva, delo ter industrija. V Jugoslaviji se še do danes niso vršile narodne volitve. Ako primerjamo agilnost raznih drugih narodov, oziroma držav z našo novo Jugoslavijo, moramo na naše začudenje spoznati, da se naše ljudstvo v domovini bolj del ogiblje kot drugi narodi. Popivanje, plesi in veseljačenje po mestnih gostilnah jim leži bolj pri srcu, kakor pa plug, motika in kladivo. Ni čuda, da manjka kmetom dninarjev za poljska dela i da so vsi poljski pridelki tako dragi! Ta slaba razvada je slavno pokrajinsko vlado že tako prestrašila, da je za nekaj časa zprla vse gostilne. Zadnji čas je postava glede zopetnega točenja opojnih pijač tudi nekaj poostrena. Kjer ljudstvo noče delati, naj tudi ne je. — Mi, tukaj v Ameriki ne poznamo pustolovstva in postopanja. Vsakdanje redno delo in skrb za prežitek družin je nam tako sveta, da na različne zabave še nimamo časa misliti.

Glede tega bi moralo biti nemško ljudstvo vsem drugim v izgled. Na Nemškem ne poznajo brezdelja. Tam dela sleherni delavec ali uradnik celo po 2 ure na dan čez svoj čas za — državo. Na ta način se hoče Nemčija čez leta otresti velikega vojnega dolga.

Da bodo zamogle gotove evropske države spraviti svojo trgovino na stari tir, skušajo pred vsem stopiti v ožje stike z našo Ameriko, ki je dandanes najbolj bogata in najbolj produktivna dežela na celem svetu. Poljska, Belgija, Francija, Italija, Rumunska, Čehoslovaška, Japonska itd. so že poslale tekom zadnjih let v Združene države svoje posebne komisije. In uspehi teh inozemskih komisij so bili velikanski. Mnogo izmed teh držav je dobilo od naših finančnikov velika posojila za nakup ameriškega blaga. Mnogo izmed teh držav: Belgija, Poljska, Nemčija in celo irska republika (samo na papirju) so se obrnile do tukajšnjih svojih podanikov za subskripcijo državnih posojil. In dosegle so pri tem velike uspehe. — Razna bančna podjetja teh držav so stopila v ožjo zvezo z ameriškimi bankami za pošiljanje denarja; dalje se je uvedlo sistem pošiljanja blaga potom raznih importnih ter eksportnih tvrdk predvsem pa takozvano "parcel" pošto.

Kaj je pa v tem oziru vlada naše slavne Jugoslavije že storila? — Nič? Še do danes ni došla semkaj že davno obljubljena trgovska komisija. Ker ima Jugoslavija kron in dinarjev (iz papirja) na milijarde, tudi ni potrkala na naša vrata za finančno pomoč. Dasiravno živi v Sloveniji skoro en milijon prebivalstva in dasiravno imajo v vseh večjih mestih svoje banke (Ljubljanska kreditna banka z novo glavnico 50 milijonov kron) ni niti eni izmeh teh bank še padlo na misel, da bi postala korespondentinja ali trgovska zaveznica kake ameriške banke. Tako se moramo ameriški Slovenci posluževati tujih bank, celo židovskih, ako hočemo poslati kaj denarja v domovino.

V številnih oglasih ameriških slovenskih listov kar cele strani mrgoli raznih podjetij za pošiljanje novcev v domovino; do danes nam pa ni znana širom držav niti ena banka, ki bi izdajala čeke naravnost na Ljubljansko kreditno banko v izplačilo. Skoro vse so v zvezi s Prvo Hrvatsko Štedionico, ali pa neko banko v Belgradu. Zvedeli smo, koliko ovir je pri izplačilu čekov izdanih na ono štedionico v Zagrebu.

Imamo v Clevelandu naše lastno slovensko denarno podjetje: The North American Banking and Savings Co. Ali ne more ta banka stopit v direkto zvezo s kako banko v Ljubljani? Kako to novo denarno podjetje sploh posluje, ne vemo. Vendar nismo doslej čitali še v nobenem oglasu, da kaka tukajšnja banka izdaja čeke in pošilja denar naravnost v Slovenijo. Ali je treba pri tem bogatiti hrvatske denarne zavode? Ona štedionica je naredila lansko leto in letos več milijonov kron, ker je zadrževala denarne pošiljatve Amerikancev.

O Jugoslovanski eksportni in importni družbi ne bomo dosti govorili, ker se o nji zadnji čas čujejo nelepe stvari. Slaba uprava, slabo vodstvo: slaba kupčija in končna izguba.

Glede paketne pošte med Ameriko in Jugoslavijo smo že enkrat pisali. Tudi v tem oziru spi gospod poštni minister v Belemgradu. Dandanes se lahko pošlje iz Amerike do 11 funtov težak poštni zavitek za $1.32 skoro v vsako državo širom sveta izven Rusije, Ogrske in **Jugoslavije.** Čemu še ne moremo tudi mi svojcem od tukaj blaga pošiljati, je tudi posledica trgovskega napredka v Jugoslaviji. Da, naravnost povedano: to je sramota! Radi bi pomagali svojcem s takimi pošiljatvami, pa ne moremo, ker slavna jugoslovanska vlada, oziroma poštna uprava ameriški poštni upravi ne garantira za sigurno dostavljanje zavitka. Ali je res toliko tatov na železnici in pri pošti tam v blaženi Jugoslaviji? Jugoslovanski poslanik nam je še lansko leto obljubil paketno poštno zvezo, a ista še do danes ni uvedena. Vse gre torej bolj po jugoslovansko!

Naj k sklepu omenimo še nekaj: Čuli smo, da jugoslovanska vlada dela ovire onim, ki se hočejo preseliti v Ameriko. Letati morajo od Poncija do Pilata in plačevati razne pristojbine. Tako n. pr. računa vsako okrajno glavarstvo za izdanje potnega lista K 1000.00 (tisoč kron), sedanje ameriške vrednosti $17.00. Potni list velja samo za tri mesece. Ako rok istega poteče, je treba potniku plačati ponovno tisoč kron.

Tudi tako početje z našimi sorodniki, ki nameravajo potovati v Ameriko ni sobratsko, tem manj pa še pravično.

V gornjih stavkih smo cenjenim čitateljem navedli in dokazali, na kak način smo mi vedno zadnji!

Prošnja.

V predzadnji številki Jednotinega "Glasila" priobčena je bila prošnja "Dobrim srcem," katero sem prejel od Škofijskega društva za varstvo sirot v Ljubljani. Prejel sem ponovno sledeče pismo, katero tukaj priobčam in priporočam vsem cenjenim krajevnim društvom, kakor tudi posameznim članom in članicam K. S. K. J., da bi priskočili tem sirotam na pomoč, ter jim pomagali iz stisk v katerih se nahajajo.

Pomnite dragi sobratje in sosestre, da "kdor hitro da, dvakrat da."

Zbirajte torej prispevke in prostovoljne darove v pomoč bednim sirotam. Vsak najmanjši dar se z veseljem sprejme.

Za gl. urad K. S. K. Jednote:
JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

Opomba: Zneske naj se blagovoli pošiljati na glavni urad K. S. K. Jednote, ali pa na uredništvo "Glasila".

Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani: Mestni trg št 8. I. nadst.

V Ljubljani, dne 10. junija 1920.
P. n.

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota, — Joliet, Ill.

Vsled strašne svetovne vojske naraslo je v Sloveniji število sirot na tako višino, da imata država in zasebna dobrodelnost ogromno dela in stroškov, če naj olajšata to gorje vsaj delno.

V to svrho smo ustanovili v Ljubljani leta 1918 Škofijsko društvo za varstvo sirot ki ga je potrdil škofijski ordinarijat in deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani.

Ker so bile in so vse naše sirotnišnice prenapolnjene, je novo društvo takoj po ustanovitvi kupilo v Št. Vidu nad Ljubljano hišo katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ter v njej nastanilo svoje deško sirotišče sv. Jožefa. Vse stroške za sirotišče, kar smo jih doslej poplačali, nabrali smo s pomočjo zasebne dobrodelnosti. Teži pa nas še dolg in velike težkoče nam povzroča vsled neznosne draginje vzdrževanje in prehrana sirotišča.

Zato smo tekom meseca marca t. l. razposlali po vsej Sloveniji okrožnico za zbiranje milodarov.

Nekaj izvodov te okrožnice se usojamo v prigibu pod prilagati. Uspeh pa je pričel. Nabrali smo doslej nekaj had 5000 K, dokaz, vsled neugodnih razmer in vladajoče draginje ki tlači in mori vse sloje peša in ponehava tudi zasebna dobrodelnost.

Obstoj sirotišča je vsled tega v nevarnosti. To tembolj, ker nas bo vzdržavanje v tekočem letu vsled trajno naraščajoče draginje stalo čez 100.000 K in bomo proračun, ki je naveden v okrožnici, morali znatno prekoračiti.

V tej stiski se obračamo za pomoč do dragih ameriških rojakov, ki so že toliko dobrega storili za lajšanje bede in gorja v svoji stari domovini. Prosimo Vas pomoči v kakoršnikoli obliki!

Za denar nam gre zelo trda. Dobrodošla pa nam je zlasti tudi obleka, obutev, posteljnina, perilo, sukanec itd. ozir. blago za te potrebščine. Vse karkoli nam morete nabrati bo dobro došlo našim sirotam!

Prošnjo sklepamo z zagotovilom da bodo naše sirote iskreno prosile Boga naj bogato blagoslovi darovalce in darove!

Predsednik: **Ignac Nadrah,**
stolni kanonik.

Podpreds.: **Fran Lautižar**
(Pečat.)

Naslov za pošiljatve: **Škofijsko društvo za varstvo sirot.**
Ljubljana, Mestni trg 8—I: **Jugoslavija.**

Dvojčki rojeni v ječi.

Ottawa, Ont. Kanada, 17. julija. V tukajšnjem zaporu se nahajajoča jetnica Mary A. House, žena Telesfora Gagnon-a je povila danes dvojčka: dečka in deklico. Navedenka je bila nedavno obsojena na smrt ker je lansko leto z možem vred umorila svojo pastorko Auroro Gagnon. Obesili jo bodo letos meseca oktobra.

Njen mož je tudi v neki državni ječi vsled soudeležbe pri tem umoru, kjer se bo pokoril do smrti.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1046.

od ustanovitve do 1. julija 1920 skupna izplačana podpora $1,782,447.86.

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
II. podpredsednik: Frank Opeka, 26 Lenox Ave., North Chicago, Ill.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620 — 10th St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Av., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave., West, Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 8205 National Av., West Allis, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.

IMENA DO SEDAJ NAZNANJENIH DELEGATOV ZA 14. KONVENCIJO K. S. K. JEDNOTE.

Za dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill.: John Žefran, Frank Mravlja in Frank Jurjovec.

Za dr. sv. Jožefa 2, Joliet, Ill.: — John A. Težak, John Filak, John Živec, John Plut, George Stonich.

Za dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill.: Martin Konda, in Anton Nemanich, st.

Za dr. sv. Cirila in Metoda 4, Tower, Minn.: John Zavodnik in Josip Oblak.

Za dr. sv. Družine 5, La Salle, Ill.: — Josip Gende, Alojz Bedenko.

Za dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo.: Mark Stepan, John Germ, John Butkovich, Jos. Russ.

Za društvo sv. Cirila in Metoda 8, Joliet, Ill.: John Barbich, John Gregorčič.

Za dr. sv. Roka 10, Clinton, Iowa: John Tancik.

Za dr. sv. Jan. Krstnika 11, Aurora, Ill.: Frank Gorenc.

Za dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa.: John Telban, Anton Lautar in Frank Telban.

Za društvo sv. Roka 15, Allegheny, Pa.: Matt Klarich.

Za dr. sv. Jožefa 16, Virginia, Minn.: John Trhlen.

Za društvo sv. Štefana 21, Federal, Pa.: Frank Primožich.

Za dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio: — Josip Ogrin, Paul Schneller, Dr. J. M. Seliškar, John Grdina, John Intihar.

Za dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill.: Michael Wardjan, Martin Težak, John Lekan, Simon Šetina.

Za dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich.: Frank Vesel.

Za dr. sv. Petra in Pavla 38, Kansas City, Kans. John Bižal.

Za društvo sv. Barbare 40, Hibbing, Minn.: John Povsha, Matija Pegorele.

Za društvo sv. Alojzija 42, Steelton, Pa.: Marko Kofalt.

Za društvo Vitezi sv. Florijana 44, So. Chicago, Ill.: John Tomecalj, John Likovich.

Za društvo sv. Alojzija 47, Chicago, Ill.: John Wukshinich, Frank Kozjek.

Za društvo Jezus Dobri Pastir 49, Pittsburg, Pa.: Dr. Jos. V. Grahek.

Za društvo Marije Sedem Žalosti 50, Allegheny, Pa.: Geo. Greguraš, Josip Kajin, John Golobič.

Za društvo sv. Alojzija 52, Indianapolis, Ind.: Rev. Ciril Orendac.

Za društvo sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill.: Frank Jerina, Frank Barle.

Za društvo Vitezi sv. Mihaela 61, Youngstown, O.: Martin Žlogar.

Za društvo sv. Petra in Pavla 62, Bradley, Ill.: Math. Štefanich.

Za dr. sv. Lovrenca 63, Cleveland, Ohio: Jakob Jančar.

Za društvo sv. Janeza Evangelista 65, Milwaukee, Wis.: John Močnik.

Za društvo sv. Antona Pad. 72, Ely, Minn.: John Otrin.

Za društvo sv. Barbare 74, Springfield, Ill.: Martin Baič.

Za društvo Marije Vnebovzete 77, Forest City, Pa.: Anton Bokal

Za društvo Marije Pomagaj 78, Chicago, Ill.: Ivan Kušar.

Za društvo Marije Pomagaj 79, Waukegan, Ill.: John Zalar.

Za dr. sv. Srca Marije 86, Rocksprings, Wyo.: Matt Leskovec.

Za dr. sv. Antona Pad. 87, Joliet, Ill.: Štefan Stukel in George Plut.

Za društvo sv. Alojzija 88, Mohawk, Mich.: Josip Butala.

Za društvo Friderik Baraga 93, Chisholm, Minn.: Matt. Knaus, Frank Šetina.

Za društvo sv. Treh Kraljev 98, Rockdale, Ill.: Jerry Laurich.

Za dr. sv. Cir. in Metoda 101, Lorain, Ohio: John Juha.

Za društvo sv. Jožefa 103, Milwaukee, Wis.: Louis Jankel.

Za dr. sv. Genovefe 108, Joliet, Ill.: Anton Golobič in Frank Drašler.

Za društvo sv. Jožefa 110, Barberton, Ohio: Frank Beg.

Za dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn.: Paul Bukovec, Jos. J. Peshel.

Za društvo Marije Pomagaj 119, Rockdale, Ill.: Josip Kuhar.

Za društvo sv. Ane 127, Waukegan, Ill.: John Umek.

Za društvo Marije Pomagaj 129, So. Omaha, Nebr.: Josip Jerman.

Za dr. sv. Ane 139, La Salle, Ill.: Anton Nemanich, ml.

Za društvo sv. Janeza Krst. 143, Joliet, Ill.: Rev. John Plevnik.

Za dr. sv. Cir. in Metoda 144, Sheboygan, Wis.: Jakob Prestor.

Za društvo sv. Jožefa 146, Cleveland, Ohio: Josip Lekan.

Dr. sv. Ane 150, Cleveland, Ohio: Rev. J. J. Oman.

Za društvo sv. Jeronima 153, Canonsburg, Pa.: Anton Beve.

Za društvo Marije Magdalene 162, Cleveland, Ohio: John Zulich, John Vidervol.

JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

KAJ SO JEDLI IN PILI BOGOVI STARIH SLOVANOV?

(Spisal Dr. Leop. Lenard.)

Nam se zdi čudno, da so bogovi naših paganskih prednikov tudi jedli in pili; staremu Slovanu bi bilo pa ravno tako nerazumljivo, kaj bi bogovi zamogli shajati brez jedi in pijače. Ko umrje človek, gre duša iz telesa. Da zamore hitreje na oni svet, je dobro, če se odpro okna in vrata, a še bolje, če se naredi luknja v stropu hiše. Duša ima podobo diha ali soparice, lahko pa nastopi tudi v podobi ptiča, najraje kot golobček, a tudi kot vrabec, lastavica, redkeje kukavica. Vzame pa tudi druge podobe, kot oblačka, netopirja, metulja, ose in muhe.

Toda duša ljubi svoje truplo in dokler ni sežgano ali pokopano, se rada vrača k njemu nazaj ali kroži v njegovi bližini, ko so je spravili k počitku, obiskuje rada kraj, kjer počivajo telesni ostanki.

Po verovanju starih Slovanov ni nebes, ne pekla v našem krščanskem pomenu. Poznali so sicer raj, o katerem pa niso imeli nobenega določenega pojma, besedo in pojm za pekel so dobili šele s krščanstvom. Ko se duša loči od telesa, postane 'nav'' in nadaljuje na onem svetu približno isto življenje kot tukaj, ljubi in sovraži, hrepeni in občuti bolečine. Zanima se za zapuščeno gospodarstvo, za ostalo rodbino, prijatelje in znance, preganja in črti sovražnike. Ima tudi približno iste potrebe kot tukaj. Pot na drugi svet je dolga in slaba, treba je dati ranjkemu seveda na pot nekaj denarja, močne čevlje in dobre obleke, sicer ne more tja, ostane blizu doma in nagaja domačim. Bogatejši vzamejo s seboj več lepih oblek, raznih dragocenosti, veliko hrane, pa tudi sužnjev, žensk, da celo zdravnika za slučaj, da bi zbolel na onem svetu. Revež, ki tukaj nič nima, tudi tam ne pride daleč, potika se v bližini domačije in nadleguje domače. Ako umrje odraščen mladenič, ga je dobro oženiti pred pogrebom, da mu bo bolje na onem svetu in seveda poslati ženico za njim.

Ranjki hišni gospodar, ustanovitelj gospodarstva ali rodbine, načelnik zadruge se tudi z onega sveta zanima za svoje gospodarstvo in potomstvo. Včasih je neviden, večkrat pa vzame tudi vidne podobe, najraje živalske, kakor medveda, volka, zlasti rad se plazi okrog kot kača, a tudi kot podlasica, podgana itd. Načelnik rodu, poveljnik bojne družine, mogočen knez se seveda s smrtjo duševno ne loči od svojega rodu in od svoje bojne družine in kneževine.

Iz tega pojmovanja je nastalo češčenje prednikov. Vsaka hiša je imela svojega domačega duha, rodbina svojega varuha, rod svojega zaščitnika. Ti domači duhovi so bili poznani pri vseh Slovanih in so imeli različna imena, kakor: Domovoj, Gospodarček, Dedki, Ubože, Ljudki in mnogo drugih. Pozneje so imena, izposojena od drugih narodov, izpodrinila domača in nekdanji domači duhovi so nastopili pod tupimi imeni, kakor: škrat, šentek, karlik, džin, pri Bolgarih se imenuje stopan. Stari Slovani so imeli tudi podobe teh domačih duhov, katere so stavili v izbi v kot za mizo, ter so jih nesli s sabo, kadar so se selili.

Reveži, ki niso imeli nikogar, ki bi se jih spomnil na tem svetu, so reveži seveda tudi na onem Morajo se klatiti okrog, potikati po podstrešjih, grmovju in križpotih, nadlegujejo ljudi ter iščejo dobrih duš, ki bi se jih usmilile s kakšnim darom. Sovražniki, hudobni ljudje, nasprotniki ubiti v boju, duhovi onih, ki so padli v krvnem maščevanju, so seveda hudobni tudi na onem svetu in skušajo človeku samo škodovati. Treba jih je ublažiti z darovi v kolikor mogoče. Ponesrečenci, utopljenci, duhovi ljudi, ki so živeli takorekoč izven človeške družbe, seveda niso dobro razpoloženi napram še živečim ljudem. Ko se je enkrat razvila vera v duhove, je rastla vedno bolj, duhov vsake vrste je bilo vedno več, a na splošno so bili bolj hudobni, dakor dobri, toda enim in drugim je moral človek streči z darovi. Slednjič je takorekoč oživela cela priroda, vsepovsod je bilo polno duhov in strahov, človek ni več vedel, kaj bi naredil in kam bi se dejal. Bil je vesel, da je s krščanstvom prišel močnejši bog in ugnal vso to druhal, katere je bilo polno ozračje in zemlja, domovi, vode gozdi in gore. To je tudi eden izmed razlogov, da se je med Slovani krščanstvo tako lahko razširilo. Paganstvo se je razvilo tako fantastično, da je potrebovalo reakcije. Seveda pa vera v duhove s krščanstvom ni naenkrat prenehala, deloma živi še dandanes, na Balkanu, na Ruskem in Poljskem še dandanes darujejo duhovom jedi in pijače.

Deloma so ostali ti duhovi čisto navadni strahovi, ki so strašili po temnih kotih, ob vodah, po goščavah in križpotih, nekateri so pa tudi zadobili večje češčenje in so se povspeli ne samo do domačih bogov — dedov zapečnjakov — ampak tudi polbogov in resničnih paganskih bogov. Vsi paganski bogovi od najnavadnejšega podstrešnega strahu pa do veličastnega Svetovita v Arkoni in Triglava v Stettinu so radi jedli in pili, imeli so izboren tek in treba jim je bilo neprestano žrtvovati jedi in pijače.

Ko je človek umrl, so položili jedi in pijače poleg trupla, da se je duh lahko pokrepčal, kadar se je vrnil pogledat svoje zemeljske ostanke. Seveda so jedli in pili tudi domači, sorodniki in znanci, da bi delali duhu tovaršijo. Ko so mrliča pokopali ali sežgali, so položili v grob tudi jedi in pijače. Nad grobom so njegovi dragi napravili smrtno pojedino in pri tem so si privoščili kolikor so mogli. Sovražniki so poznali to navado in so radi napadli Slovane, kadar so obhajali pogreb katerega izmed svojih velikašev. V starih grških in nemških spisih se večkrat omenja, kako so napadli Slovane ravno, ko so obhajali mrliško pojedino in jih vse potolkli, ker se v pijanosti niso mogli braniti. Taka pojedina je bila precej draga reč. Arabski pisatelj Iben Fadlan pripoveduje, kako so pokopali nekega bogatega ruskega kupca, ki je umrl na potovanju. Celo zapuščino so tovariši razdelili na tri dele— prvo tretjino so dali sorodnikom, drugo ranjkemu na pot, tretjo pa so vsi skupaj zapili pri pogrebu. Pozneje so še večkrat prinašali domači na grob jedi in pijače, seveda so pa jedli in pili nad grobom tudi sami.

Celo verovanje poganskih Slovanov se sicer ni razvilo iz češčenja prednikov, dasiravno je to bil najbolj ploden vir. Nekaj verskih nazorov in božanstev so prinesli še iz takozvane arijske pradomovine, to je iz onih časov, ko so Slovani z drugimi arijskimi narodi, kakor: Grki, Latinci, Germani, Kelti, Ilirci, Tračani, Litvini, Indi, Perzi, Skiti, Sarmati itd. živeli skupno življenje. Mnogo se jih je razvilo pozneje iz drugih virov; kakor: obožavanje prirodnih moči, oduševljenje prirode. Mnogo so si tudi že v starih časih izposodili od drugih poganskih narodov.

A tudi tem božanstvom, ki niso izšla naravnost iz duhov rajnkih ljudi, je bilo treba darovati jedi in pijače. Prvotni človek si je predstavljal boga po svoje, podvrženega človeškim slabostim in potrebam. Kakor je jed in pijača splošna potreba vsakega človeka, tako si je to predstavljal tudi o svojih bogovih. Človek se je hotel z darom prikupiti bogu in kakor je sam ljubil jed in pijačo, tako je sodil, da bo ustregel tudi svojemu božanstvu.

A kaj so navadno darovali poganski Slovani svojim bogovom?

Približno vse, kar je služilo človeku v jed in pijačo. Priznati je treba, da poganski bogovi v tem oziru niso bili izbirčni in vsaka reč jim je prav prišla.

V najstarejšem sporočilu, ki ga imamo o veri poganskih Slovanov, v pripovedovanju grškega zgodovinarja Prokopija iz prve polovice 6. stoletja p.Kr.r. se pravi, da so Slovani darovali svojemu najvišjemu bogu, vladarju groma in bliska in stvaritelju vsega, vole in druge darilne živali. Pozneje pa ne najdemo mnogo slučajev, da bi darovali bogovom govedino, a pač pa raznovrstne druge živali, plode zemlje in jedi. Bogu Radegostu, ki je imel svoje svetišče v mestu Retri na sedanjem Meklenburškem, so Obodričani istotako darovali vole in drobnico, bog Triglav, katerega so častili v Stetinu, je ljubil meso divjačine in zraven dobro pijačo, a neko drugo nam po imenu neznano božanstvo, katero so isti polabski Slovani častili v Gackovu, je imelo raje mlade prašičke in krepke napoje; podobno tudi slavni Svetovit, ki je imel svoje svetišče v Zrkoni na otoku Rujani. Ruski kupci, ki so trgovali z Bolgari ob Volgi, so po pripovedovanju arabskih pisateljev darovali malikom, ko so prišli v deželo, kruh, meso, mleko in česen ter opojne pijače, če se je kupčija posrečila pa še govedino in drobnico. Stari ruski cerkveni pisatelj Ciril Turowsky omenja, da so Rusi darovali bogovom teleta in kozle. Tudi že omenjenemu Svetovitu so darovali goveda.

Darovanje velikih živali je prišlo navadnemu človeku predrago. To se je vršilo pač le v velikih svetiščih ali ob posebnih prilikah, kadar je darovala cela občina ali večja skupina ljudi. Kadar so darovali posamezniki — in to je bilo najbolj navadno, ker bogoslužje pri starih Slovanih ni bilo tako razvito, kakor pri nekaterih drugih narodih — so darovali samo dele zaklanih živali, kruh, mleko, sploh navadne domače jedi, zlasti pa opojne pijače. Razvito bogoslužje s krasnim svetišči bogov, številnim in vplivnim duhovniškim stanom so imeli takozvani polabski Slovani v sedanji severni Nemčiji, kjer se je najdalje ohranilo poganstvo. Ti slovanski narodi so dandanes popolnoma izumrli, od njih imamo samo male ostanke, ki žive pod imenom lužiški Srbi na Saškem in ob reki Sprevi nedaleč od Berolina in takozvane Slovence, kakor se sami imenujejo, in katerih je samo še nekaj stotin duš tam na Pruskem Pomorskem. Najmočnejša slovanska naroda, Obodričani in Ljutičani, ki sta prebivala po sedanjem Meklenburškem, Hanoveru, Braunschweigu, Schleswigu in severnih otokih, sta popolnoma izgubljena. Pri drugih Slovanih, kjer je že popreje prodrlo krščanstvo, so se nahajala pač na knežjih dvorih večja poganska svetišča z bolj razvitim bogoslužjem — natančneje je nam to znano o Rusih — po deželi in po vaseh je pač vsak postregel svojemu bogu ali duhu kakor je mogel in znal. Daroval je hrano, katero je imel pri roki in kakor jo je rabil sam. Vsled tega se le redko omenja darovanje velikih živali, pač pa najbolj često kruh in meso. Svetovitu so darovali ogromne kolače, okrogle in tako velike, da so presegali višino človeka. Izmed manjših živali se omenja darovanje petelina in kokoši. Grški zgodovinar Lev Dijakon pripoveduje, da so vojaki ruskega kneza Svetoslava l. 971 darovali božanstvu Donave petelina.

Istotako ve povedati drugi ruski zgodovinar Konstantin, da so pri neki drugi priliki darovali ruski vojaki na otoku Hortici črne peteline in kokoši, kruh in meso. Darovanje črnega petelina je imelo menda simboličen pomen, darovali so ga temnim podzemeljskim bogovom, da bi se rešili nevarnosti. Istotako se večkrat imenuje darovanje jaje. Jajce, iz katerega se razvije življenje, je bila menda slika življenja. Jajca bogovom, da bi se rešil iz smrtne se nahajajo že v staroslovanskih grobih, kamor so jih polagali k mrličem. Tudi pisati so znali jajca že v paganskih časih in navada velikonočnih jaje izvira iz paganske dobe. Nekoliko čudno se nam zdi darovanje luka in česna bogovom, ker mi bi si predstavljali, da bog ljubi kaj boljšega.

Izmed poljskih pridelkov so stari Slovani pridelovali zelo veliko prosa, torej so tudi bogovom radi darovali kašo. V nekem staroruskem spovednem navodilu za spovednike se glasi: "Če je baba besom kašo kuhala, tri leta posta." Kaša je veljala za splošno jed. Ruski veliki knez je poslal svojega namestnika k nekemu ruskemu plemenu in je naročil domačinom, da mu morajo dati hrano in sicer vsak dan eno kaše pa, kolikor je bo snedel. Nek arabski potnik pravi celo o Slovanih, da pridelujejo sao proso in med.

Poleg hrane so dajali bogovom tudi pijače in in še menda ne malo. Triglavov malik je držal v roki velik rog, katerega so nalivali vsako leto in drugo leto pogledali, če je še kaj pijače ostalo. Ako je Bog vse izpil, je pomenilo dobro letino, ako je na dnu kaj ostalo, pa slabo. Tudi Svetovit je držal v roki velik rog, kamor so mu dajali pijače.

Poganski bogovi niso bili abstinentje, kadar so jim darovali jedi, so jim morali dati tudi pijače. Vode menda niso marali, ker se nikdar ne omenja, da bi pili vodo. Mleko so dobivali včasih v dar, navadno so pa pili opojno pijačo. Seveda stari Slovani niso imeli vina, ako ga niso dobivali od Grkov in iz Italije, kar je bilo pa malo in drago, ter je zadostovalo komaj za domače kneze pri slovesnih prilikah. Bogovi ga menda niso dobili nikdar. Zato so pili izvrstno medico. Te pijače je bilo po vseh slovanskih deželah dovolj in je slovela tudi po tujih krajih. Neki arabski potopisec pravi, da ima včasih eden slovanski gospodar v svoji kleti po sto velikih posod medice. O polabskih Slovanih nek zanesljiv pisatelj, da "vina nimajo in ga ne iščejo, medico in pivo znajo pa pridelovati tako dobro, da prekaša falernsko vino". Nemška beseda "Bier" prihaja najbrže iz slovanskega "pivo", istotako so tudi hmelj že poznali stari Slovani in so ga menda še le od njih dobili Nemci. Poleg medice so Slovani pili pivo narejeno iz ovsa ali ječmena. Poljski kralj Lešek Beli se ni mogel odločiti, da bi šel na božjo pot v sveto deželo iz strahu, da tam ne bo mogoče dobiti domačega piva. Pili so tudi kvas, opojno pijačo, neke vrste pivo. Vse te pijače so tudi darovali svojim bogovom.

Darovanje se je vršilo na različne načine. V svetiščih so darovali duhovniki po predpisanih obredih in predpisane reči. Doma je daroval vsakdo duhovom, kakor jih je častil in kakor se jih je bal. Baba je na podstrešju nastavila mleka domačemu duhu in bila je vesela, če je drugi dan zagledala posodico prazno, pa četudi je morda izpila mačka ali podgana. Nastavljali so po križpotih, po grobiščih, sploh kjer so mislili, da se potikajo duhovi. Tako Bolgarka še dandanes nastavi jedi in pijače domačemu duhu Stopanu in ako najde posodico prazno, zakliče vesela: 'Stopan je jedel, Stopan je pil!'' Ti načini darovanja so se obdržali pri Slovanih jako dolgo, njihove ostanke najdemo še dandanes. Stari pridigarji so silno svarili vernike pred darovanjem jedi in pijače bogovom, a menda ne z velikim uspehom, ker se je ta navada obdržala več stoletni. Z bogovi so često gostovali tudi domačini. V staroruski cerkvi je bil eden največjih grehov ako je kdo "napival bogovom." Prirejali so bogovom velike pojedine in se jih udeleževali sami. Vsled tega svare pridigarji pred "besovskimi pojedinami"! in ako je kdo "besom postavil mizo", ga je zadela huda kazen. Najbolj so se prirejale pojedine Rojemcanu in Rodu, ki je bil moškega spola božanstvu tovariš rojenci in nekemu Pereplutu, o katerem ne vemo sicer ničesar, zoper katerega so pa zelo grmeli stari pridigarji. Pri teh pojedinah so se godile velike nerodnosti, požrešnosti in pijanosti. Ker je zoper take navade nastopala tudi že državna oblast, so se vršile na skrivaj, po hišah, pa tudi po gozdih in skritih krajih. Ljudstvo je živelo še dolgo časa po sprejetju krščanstva v stanju, katerega imenujejo stari prijatelji dvojeverje. Hodilo je v cerkev in plačevalo duhovnikom desetino, na skrivaj pa stavilo mize bešom in napijalo duhovom ter poslušalo volhve in zrece — služabnike paganskih duhov. Slednjič so paganski bogovi padli na nižino navadnih strahov, olhvi in žreci so postali klateži, čarovniki šarlatani, zmagalo je krščanstvo, sledovi starega poganstva so se ohranili še samo v nekaterih ljudskih navadah.

ZAHVALA.

Moški pevski zbor "Soča" si šteje v prijetno dolžnost, da izraža tem potom iskreno zahvalo vsem številnim gostom in prijateljem našega zbora, ki so se dne 11. t. m. udeležili prvega našega piknika na Maksovem vrtu, Cicero, Ill.

Lepa hvala cenj. pevskemu društvu "Slovan" iz Pullmana in pevsk. društvu "Sava" iz Chicaga za njih nastop pri naši prireditvi. Hvala članom Tambur. in pevskega zbora "Lira" in Hrvatskega pevskega društva "Zora" za njih udeležbo. Hvala vsem gospem, gospodičnam in gospodom, ki so nam pomagali pri tej prireditvi, da je tako lepo izpadla.

Vsem prijateljem lepe slovenske pesmi kličemo: Živeli!

S pevskim in rodoljubnim pozdravom **Odbor.**

Chicago, Ill., dne 17. julija 1920.

(Advertis)

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Borojevića — konec.

Pod tem naslovom je glavno glasilo avstrijske nemške socijalne demokracije priobčilo te dni daljši članek, ki je vseboval ne le marsikak podatek v označbo vojaka in človeka Borojevića, ampak tudi nekaj zanimivih prispevkov k zgodovini zloma avstrijske fronte na italijanskem bojišču. Slovesu pok. generala, kot poveljnika v enajstorici zgodovinskoznamenitih bitek na Soči gre — pravi — mesto v zgodovini vojen. Ugotavlja, da so častniki v Nemški Avstriji izrabili smrt Svetozarja Borojevića za demonstrativne pojave starega militarističnega duha in simpatij za propadli habsburški državni sistem. Saj da je dalo že hrvatsko (ne: srbsko) rojstvo Borojevićevo povoda, da so mogli nadovezati na staro tradicijo habsburške monarhije. Borojević je spadal k rodu brezobzirnih in avtokratskih vojaških narav. Bil je ojster do krutosti. V prvi zimi vojne je tedanji zborni poveljnik nadvojvoda Josip dal s strojnicami streljati na lastne vojake. Armadni poveljnik Borojević, ki mu je bil nadvojvoda podrejen, ni imel v svojem poročilu o tem dogodku niti besedice graje za to barbarstvo. Tak je bil Borojević tudi na jugu, kjer mu je bila poverjena bramba Krasa in Trsta — naloga torej, ki je bila brezdvomno vojno-zgodovinska.

Vendar pa zgrešajo častniki neiskrenost, ko izrabljajo njegovo ime v proslavljanje starega vojaškega sistema, kajti pokojni maršal niti pri častnikih — ni bil priljubljen. (To naglašanje je v skladu z navedbo, našo, da se je na skrivnem tirala gonja proti Borojeviću — in to tudi z visokih mest — radi njegovega rojstva. Nemški in madžarski častniki so ga nazivali med seboj "Kroatischer Schweinekerl". Prip. ured. 'Ed.')

"Arbeiter Zeitung" obremenja Borojevića s strašno "tragično krivdo", ki jo je zagrešil s tem, da se ni — on, specijalist italijanske fronte v ravni — uprl neznanskemu zločinu, ki je bil v tem, da se je končna ofenziva avstrijsko-nemških armad 15. junija popolnoma izkvarila vsled nepremišljenosti in — brezglavosti!

"Se ni uprl!" To naglašanje si moremo razlagati le tako, da vajeti niso bile več povsem v Borojevićevih rokah, da je bil nekako odtisnjen, da njegova beseda ni bila odločilna in da se ni mogel ali se ni hotel upirati volji drugih — nesposobnih.

Nadalje očita dunajsko glasilo Borojeviću, da je po zlomu Avstrije omahoval, da se ni mogel odločiti: ali za Nemško Avstrijo, ali za Jugoslavijo. To je bila posledica dejstva, da ni bil nikoli Nemec, nikoli Hrvat, nikoli sin svojega naroda, ampak vedno le najemnik voje dinastije. Dasi je bil po rojstvu in naravi Jugoslovan, ga njegova domovina ni hotela sprejeti. V dnevih zloma se je dogodilo sledeče. V zadnjih dneh oktobra so ententine vojske na reki Piavi začele z zadnjo ofenzivo v svetovni vojni. Takoj začetkoma so angleške naskakovalne čete zavzele otok na reki Padopoli. To je bil začetek konca avstrijske vojske na italijanskem bojišču. Med tem pa se je odigral v zaledju zgodovinski prizor razpadanja habsburške monarhije v narodne države, ki so stopile na nje mesto. Cesar Karel je izdal svoj manifest, ki naj bi bil še v zadnji uri strnil narode, stremeče narazen. Ali — kocka je že padla, bilo je prepozno. Usoda monarhije je bila zapečatena; narodne drž. so se konstituirale. Dne 3. novembra se je formalno sklenil dogovor z generalom Badoglio. Zgodovina pogreškov v tej pogodbi se bo šele pisala. Vsled omahovanja generalov Arza, Waldstaettena in tovarišev so bile čete na južno-zapadni fronti v popolni nejasnosti: ali in kdaj nastopi premirje. Nekaj stotisočev vojakov je na ta način brez potrebe padlo v italijansko ujetništvo. Borojević pa je v zadnjih dneh oktobra s svojim štabom zapustil mesto Videm, in se je meninič tebinič podal v Vrbo ob Vrbskem jezeru na Koroškem. Podrejena mu armadna poveljstva so bila od 28. oktobra dalje — torej v odločilnih prvih dneh novembra — brez vsake zveze z njim. Z drugo besedo: na fronti ni bilo več vodstva od strani najvišjega poveljstva. Poveljniki so postopali na svojo roko, dobivajoč le poredkoma kako povelje od strani vrhovnega poveljstva. Med tem pa so se armade že umikale. V popolni nejasnosti so bile, al. naj se za črto v ozadju vstavijo, ali naj se upro zopet, ali naj polože orožje, ali naj demobilizirajo in odidejo v zaledje! Niso vedele, kdo izvršuje vrhovno poveljstvo, kako bodo delovale železnice in kako bodo učinkovali na fronto politični prevrati, ki so se že izvršili! V vseh teh odločilnih dneh je sedel Borojević na Vrbi in je le enkrat izdal dispozicijo, ki je nejasni politično-vojaški položaj označila tako-le: "Jugoslovana je smatrati kot sovražnika!"

Na to so se začela v Ljubljani pogajanja Wurmovega armadnega poveljstva z jugoslovanskim narodnim svetom glede razorožitve čet. Kak je bil tedaj položaj, govori dejstvo, da so v Ljubljani to poveljstvo internirali! Na to je poveljstvo stopilo v zvezo z vrhovnim poveljstvom na Vrbi, da sporoči temu poslednjemu o poteku pogajanj in o težavnosti položaja. Poročilo je naglašalo, da jugoslovenski narodni svet popolnoma nadvladuje situacijo ter da treba računati s tem novim činiteljem. Na to pa je Borojević — on, Jugoslovan — odgovoril: "Ali, zakaj niste zaprli te družbe?-"— na kar je jugoslovenska cenzura prekinila razgovor in od onega dne ni, seveda, nikdo v državi SHS hotel več nič vedeti o tem, da bi Svetozarja Borojevića vzeli v službo.

Taki bi bili torej važni momenti iz zgodovine pred, ob in po zlomu avstrijske fronte — kakor jih podaja dunajsko poročilo. Podatki iz zadnjih dni podpirajo tudi že izrečeno domnevo, da Borojević ni imel več vajeti v rokah in da so odločali drugi. Kdor je poznal narav Borojevića kot vojskovodje in človeka, si ne more drugače razlagati te njegove pasivnosti, njegovega bega iz Vidma na Koroško in njegove brezbrižnosti. Njegova izjava, da je "Jugoslovana smatrati za sovražnika", in njegova apostrofa, zakaj da niso zaprli narodnega sveta v Ljubljani — pričata, da je bil do zadnjega — avstrijski general, udan Dunaju, da ni imel ne čuta ne smisla za usodo in bodočnost svojega lastnega naroda!

Še nekaj bi pripomnili. Nismo prijatelji Arzev in Waldstaettenov. Bili so sovražniki našega naroda. Vendar sodimo, da se jim dela krivica s tem, da se odgovornost za katastrofo zvrača le na njih. Saj poročilo samo govori o že izvršenih političnih prevratih v notranjem. Tu je — po naši sodbi — glavni vzrok! Monarhijo je pogubil nje vladni, narodom sovražni sistem. Ta sistem je dušil narode— priča za to so imena Stuergkha, Clam-Martinica, Seidlerja, Hussareka — in sinovi narodov so, ko je bila mera grehov in zločinov polna — odrekli! To je dejstvo, ki je je treba naglašati vedno in povsod na ves glas, zlasti proti večnemu nabijanju resnice po glavi, da so bili narodi sovražniki entente. To dejstvo treba naglašati na italijansko stran, kjer hočejo svoje aspiracije podkrepljevati z zatrjevanjem, da je z Jugoslovani postopati kakor s sovražniki!

Umrli so v Ljubljani: Angel Tihel, delavec, 38 let. — Oton Blaznik, sin strojevodje, 5 let. — Fran Debevec, uradni sluga, 44 let. — Josip Peče, kočarjev sin, 13 let. — Cecilija Marn, posestnikova žena, 49 let. — Mihael Sušnik, hlapec, 20 let. — Marija Tratnik, kočarjeva žena, 40 let. — Pavle Šporar, kočarjev sin, 12 let. — Terezija Strah, poljska dninarica, 33 let. — Frančiška Kos, zasebnica, 73 let. — Ana Zobec, bivša šivilja, 71 let. — Jakob Jelinčič, kmet, 27 let. — Anton Trebežnik, želez. premikač, 32 let.

Umrla je 19. junija v Savljah g. Jera Hvastija, mati gostilničarja in posestnika Ign. Hvastija. N. v m. p.!

Dolenja vas pri Ribnici. Umrl je v Dolenji vasi pri Ribnici Franc Kromar, oče lani umrlega nadrevidenta j. ž. g. Marko Kromar. Pokojni je bil oběe priljubljen in ugleden mož, ki se je vedno pokazal doma v družini in javnosti kot katoliški značaj! Kot svak nekdanjega voditelja kat. nar. stranke kanonika Karola Klana je videl v prvih početkih delo in naloge S. L. S. Zato jej je ostal vedno zvest do groba. Lep pogreb je kazal na splošno spoštovanje, ki ga je pokojni užival! N. v m. p.

Samoubijc. V Šivnici pri Mariboru se je dne 16. junija krog pol 7. ure zvečer ustrelil že ne 18 let stari fant Miha Lesjak, sin gostilničarja in župana. S kroglijo karabinke se je zadel namvnost v srce ter bil v par minutah mrtev. Vzrok nesrečna ljubezen!

Umrla je v najlepši dobi svoje mladosti gdč. Minka Jegličeva, hčerka iz odlične družine Jegličevih na sv. Petra cesti v Ljubljani.

Imenik umrlih ujetnikov na Ruskem. Mariborski kn. šk. konzorcij je prejel od škofijskega župn. urada Dietach na Gornjem Avstrijskem listo ali zanesljiv seznam ki kaže, da je v ruskem ujetništvu v Sibiriji v taborišču Novonikolajevsk gubern. Tomsk izmed Jugoslovanov umrl: Šah (Šah) Leopold iz Topolšice dne 7. aprila 1915; Šoler Edvard iz Labuda dne 16. maja 1915; Alaul Franc iz Hrnike dne 20. januarja 1915. Pristov Peter iz Lese dne 9. maja l. 1915; Berglez Jožef iz Vipave dne 26. februarja 1915; Barbarič Ivan iz Seděe (Bosnija) dne 10. febr. 1916; Belec Franc iz Zdol dne 27. julija 1916; Višin Anton z Kranjne dne 29. aprila 1915; Vasolik Andrej iz Stajnije dne 19. avgusta 1915; Mižon Ivan iz Istrije dne 9. marca 1915; Madon Valentin iz Getinga dne 7. apr. 1915; Mamek Jožef dne 6. junija 1916; Pol Ferdinand dne 18. januarja 1915; Trubar Franc dne 1. februarja 1915; Pignar Jožef dne 14. februarja 1915; Šilec Janez iz Glindorfa dne 30. aprila 1915; Schitzer Matija iz Črešnovec dne 7. novembra 1915; Favaj Pavel iz Spodnje Šiške dne 2. septembra 1915; Kolarič Maks iz Korone dne 19. marca 1915; dne 19. marca 1915; Šmitek Jožef iz Bohinja dne 24. marca 1915; Haue Mihael dne 18. maja 1915; Herčko Mihael dne 12. marca 1915; Herman Jožef dne 15. marca 1915; Heržič Ivan dne 3. marca 1915; Kolar Mihael dne 6. marca 1915; Nlaser Franc dne 11. aprila 1915; Maister Jožef dne 3. maja 1915; Prah Hubert dne 8. marca 1915; Reže Janez dne 3. junija 1915; Šmutek Viljem dne 28. mar. 1915; Sivka Jožef dne 24. maja 1915; Sigel Leopold dne 24. januarja 1915; Vrečko Peter dne 8. junija 1915; Šel (Žel) Peter dne 24. marca 1915; Studenik Alojzij dne 15. maja 1915.

Slovenski ujetniki v Skobelevu. Ljubljanski "Slovenec" piše: — Iz Skobeleva na Ruskem smo prejeli naslednje pismo od 30. januarja 1920: Objavite v časopisih, da so sledeči Slovenci-ujetniki v Skobelevu in okolici še med živimi in da čakajo netrpno svojega odrešenja iz vic; Valentič Anton (Cezari, Istra), dr. Rok Jesenko, Bokal Jožef (Litija), Anton Roter (Sv. Lenart), Toplak Alojzij (Sv. Peter pri Mariboru), Peter Švarc (Waiz), Sosič Viktor, (Občina 19), Rožman Franc (Mala Nedelja), Golob Ivan (Solkan), Škorjanc J. (Ljubljanska okolica), Peršič Ivan (Občina 42), Bohore Anton (Reichenstein?), Čatar Miha (Št. Jurij ob juž. žel.), Rudolf Valentin (Godovič), Križmančič Josip (Koper — Črnikal), Lemut Alojzij (Postojna — Col), Skočaj Jakob (Št. Rupert, Dol.), Plemeniti Andrej (Zagorje, Hrvatsko). Ilišević Ivo (Breka — Dolnja mala, Bosna), Krstanović Juro (Bugojna, Bosna,) Tomšič Janez (Kašelj), Avsec Jožef (Kašelj), Suša Lorenc (Ubeljsko), Moškat Ivan (Cerkno), Korče, Pilnaver (Št Rupert, Dol.), Kozel Alojzij (Krško), Kapljar Alojzij (Bučka), June Josip (Št. Jernej, Dol.), Trabec Anton (Leoben), Javornik Jože (Veliko Mraševo), Kvas Miha (Augenbach, Štajersko), Ornik Ivan (Ploderperk — Štaj.), Lohkar Janez (Litija), Tovernič Ludv. (Zagorje, Hrv.), Gradišek Jože (Stranje pri Kamniku), Simonišek Janez (Rajhenburg), Novak Janez (Št. Lorenc, Štaj.), Štepič Janez (Št. Jernej, Dol.), Kovačič Vinko (Tržaška okolica), Klimek Jože (Rovišče — Belovar, Hrv.)

Iz Črnomlja. **Umrla** je na Telovo obče priljubljena in spoštovana Marija Kolbezen, soproga gostilničarja in posestnika Franceta Kolbezen v Zadnji ulici št. 75, rojena Papež, v 52. letu starosti. Naj v miru počiva!

Na smrt obsojen.

Mariborska porota je obsodila na smrt kovača Janeza Mrcino, doma iz Sreduje vasi pri Škofji Loki, ki je dne 16. marca letos umoril postiljona Matevža Šulerja [illegible] v Zelenio Kapelo na Koroškem, ko je stopal poštni voz.

Iz velike ujet.

Župnik Jožef Klekl ml., bratranec urednika župnika Klekla, je že čez 4 mesece ujet v Sombotelju ali v Monošteru Sv. Gotharda Madžari so ga izvabili čez mejo, da ne bi deloval za Jugoslavijo. Zdaj ga hočejo soditi na podlagi člankov, ki jih je objavil v prekmurskih "Novinah".

Iz Zemona pri Ilirski Bistrici. Ilirska Bistrica je bila v nedeljo, 13. junija ovita v žalost; izgubila je na žalosten način vzor mladeniča, ki smo ga vsi spoštovali, Josipa Bizjaka, Josip, komaj 25 let star, se je komaj povrnil iz Italije, kjer je bil ujet 16 mesecev, ko so ga tukajšnje oblasti brez kakega povoda zopet aretirale. Bil je čez nekoliko časa zopet izpuščen iz zapora, in je ravno nekoliko okreval v domači hiši — v vojni je bil 4krat ranjen —, ko je moral na tragičen način zapustiti svojo družino. Njegov prijatelj ga je povabil na svatbo, ki se je praznovala v Zemonu, kamor so prišli, kakor po navadi ob nedeljah, tudi fantje iz Bukovice. Vse je šlo lepo in veselo: fantje so pili v gostilni, svatje so se veselili doma, dokler ni nastal med fanti prepir, ttsta nesreča, ki tare nas Slovence že od nekdaj! Ko je Josip slišal, da je nastal v gostilni prepir, je šel po prijatelja, ki je bil ravnokar odšel tudi v gostilno, da bi se mu ne zgodilo kaj. Revež ni vedel, da gre v svojo smrt! Komaj se je obrnil s svojim prijateljem proti vratom gotilne na poti domov, ga je neki mladenič udaril s tako silo s kolom po glavi — pravijo, da po pomotti — da se je ubogi Josip zgrudil mrtev na tla. Fantje in tudi sam napadalec so bili vsi izven sebe zaradi te nesreče, ki jo je zakrivilo vino, toda zastonj: bilo je prepozno . . .

Truplo nesrečnega mladeniča, edinega sina obupane družine, so prenesli v Bistrico. Bistriški fantje in dekleta so naredili vse mogoče, da bi potolažili nesrečno mater in so priredili pokojnemu tovarišu pogreb, kakor jih je še malo videla Bistrica. Vsa Bistrica sočustvuje z nesrečno družino.

Tako se maščuje na našem narodu sovraštvo med posameznimi vasmi, ki je bilo med vojno nekoliko ponehalo, a je sedaj, žal, zopet izbruhnilo, vkljub temu, da bi nam bila sedaj sloga bolj potrebna nego kedaj!

Roparski napad. — Iz Zagorja na Notranjskem: Dne 12. junija popoldne ob šestih je bil napaden mladenič Jožef Šircel (Milčev) iz Knežaka, doma blizu Trnovega na Notranjskem. Roparji so mu vzeli 503 lir, ga ranili na glavi, levi roki, mu raztrgalo obleko in ga pustili na cesti nezavestnega. To se je zgodilo pri belem dnevu. Taki napadi se vršijo skoro dan za dnem. Ko bi slavna okupacijska oblast poskrbela vsaj za to, da bi bili pasanti na javnih cestah vsaj pri belem dnevu varni svojega življenja in svojeg imetja!

V Trnovem na Notranjskem so na praznik sv. R. Telesa tatovi vlomili v cerkev in odnesli monštranco, dva ciborja in tri kelihe. Škode so napravili do 20.000 lir. O tatovih ni sledi.

Povratek češkoslovaške armade. Dne 15. junija se je ob ¼ na 2 popoldne prijeljal poveljnik češkoslovaških legionarjev general Syrovy s svojim štabom v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru je general izstopil. Pozdravili so ga v imenu češkoslovaške republike generalni konzul dr. Beneš in konzul Vondráček; za deželnega predsednika vladni tajnik dr. Logar, za dravsko divizijsko poveljstvo polkovnik Pollak, za mestno občino ljubljansko ravnatelj magistratnih uradov dr. Zarnik in v imenu v Ljubljani bivajočih Čehov nadsvetnik Blodek. Svirala je češkoslovaška godba. Vlak je stal v Ljubljani 20 minut in se odpeljal nato proti Celju. Iz Vladivostoka v Ljubljano se je vozil general s svojim štabom 47 dni. V Trstu delajo prevozu češkoslovaških legionarjev skozi zasedeno ozemlje velike ovire italijanski komunistični železničarji, kateri izjavljajo, da jih ne bodo vozili, ker so se borili proti boljševikom. Zato korakajo češkoslovaške čete peš proti Logatcu.

Cerkveni vlomilci pod ključem. Zadnje čase so vznemirjale javnost poročila o velikem številu vlomov tako v Ljubljani, kakor tudi na deželi; tudi v več cerkev je bilo vlomljeno in se je izvedlo več bogoskrunstev. Pred kratkim je pa izvedla ljubljanska policija udarec in posegla po veliki tolpi vlomilcev. Okoliški nadzornik Cajnko je aretiral zakonska Gorkiča, pri katerih so našli veliko sumljivega blaga. Vodstvo cele zadeve je prevzel šef detektivov g. revirni nadzornik Habe, ki je z največjo odločnostjo izvedel zasledovanja vlomilcev in vodil z največjo natančnostjo zasledovanje: v nekaterih dneh je bilo aretiranih 17 osumljenih oseb. Družbo, katera ima na vesti med drugim tudi vlom v cerkvi na Rudniku, so vodili 26-letni Goričan Ivan Gorkič in njegova žena Neža Gorkič, rojena Žonka in Ela Perc, katera je posebno nakupovala od zločincev ukradene reči. Zaprti zločinci so pripoznali, da so nameravali opleniti stolnico sv. Nikolaja v Ljubljani in pa romansko cerkev pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Delali so velikopotezno poleg navedenih so posebno znani zločinci še Karol Mišek, invalid Josip Kranjv, dalje so zelo prizadeti bivši orožnik Franc Klajner, mornar Jože Jakopila in Rus Letagin. Policijska preiskava je že malone zaključena, sodno preiskavo vodi preiskovalni sodnik g. dr. Kaiser. Mogoče bo že bodoča porota sodila zločinsko tolpo Gorkič in tovariše.

Nov denar od 2 do 100 par in od 1 do 5 dinarjev pride pri nas v najkrajšem času v promet.

Letošnja žetev v naši državi je proračunana na 1 miljon 200 tisoč vagonov pšenice in koruze.

Ameriška cenitev naše žetve. — Ameriška misija je izdelala po svojih podružnicah v Jugoslaviji ocenо letošnje žetve. Osrednja ameriška misija v Belgradu ceni celokupno našo žetev v letu 1920 na 32 milijard dinarjev, kar je pa še vedno manjša vsota v primeri s cenitvijo našega ministrstva.

Ker je podpiral tihotapce, je bil na verižniškem uradu obsojen na en teden zapora in 5000 kron globe Ignacij Škof iz Vrhnike.

Davek na kočije in avtomobile je naložila ljubljanska občina in sicer od 500 do 3000 kron letno, dalje na postelje v hotelih in prenočiščih, v kolikor bodo rabljene. Tudi električna železnica poviša svoje tarife od 1 krone na 1 krono 20 vin.

Milijonske izgube. Zagrebška občina je svoj čas nakupila velike množine pšenice po visoki ceni. Ker je zdaj cena padla, se računa, da bo imela občina 30 milijonov kron izgube.

Sladkor v Belgradu se prodaja zdaj v trgovinah na drobno po 58 kron kilo. Dobiš ga, kolikor ga hočeš. V Ljubljani se prodaja sladkor kilo po 84 kron.

Grška kraljeva dvojica v prognanstvu. Bivši grški kralj Konštantin biva s soprogo v okolici Luzerna v Švici. "Le Croi de Paris" piše, da je sedaj Konštantinovo financijelno stanje boljše nego lani. Največje dolgove je poplačal. V Grčiji je še mnogo bogatih trgovcev, ki verujejo v Konštantinovo zvezdo in mu dajejo denar. Zlasti ga podpira grški bogataš Petralias iz Patrasa, ki je lastnik nekega velikega hotela v Curihu. Govori se, da neka bogata Amerikanka daje znatno podporo tudi Zofiji Hohenzollern, bivši kraljici, ki se še vedno strašno huduje na zavezniške vladarje in državnike. V razgovoru se izraža o Wilsonu: "amerikanska svinja", o Lloyd Georgeu: "angleški malopridnež", o Clemenceauju, da je lopov in apaš; privošči si pa tudi člane berlinske vlade. — Nekdo ji je poslal nekoč Kautskijevo knjigo, ki razkrinkuje povzročitelje svetovne vojne. Razkraljica je silno besnela, ko je čitala stvari, ki se tičejo nje in njenih sorodnikov. Knjigo ji je dal baje sam Konštantin, ko je bil nekoč v Curihu, iz radovednosti, kaj bo neki rekla o njej.

Lekarne podržaviti nameravajo v Avstriji. Najprej prevzame država dvorne lekarne na Dunaju in garnizijske lekarne po deželnih glavnih mestih. Sedanje zasebne apoteke preidejo polagoma v državno last; v bodoče bo smela otvarjati in voditi oziroma dajati v najem lekarne samo država. Vsak zdravnik bo smel imeti v zalogi najpotrebnejša zdravila za nujne slučaje.

Ali je Vaš sin, ali hči tudi že pri K. S. K. Jednoti? Če ne, poskrbite za to na prihodnji seji!

TA BANKA JE DRŽAVNA BANKA.

V 4 TEDNIH

bodo Vaši sorodniki v

JUGOSLAVIJI

prejeli denar, ako ga pošljete skozi nas.

Mi imamo POSEBNO UREDITEV z eno izmed

največjih bank v Zagrebu

in vsled tega Vas zagotavljamo ne samo

Najbolj točne postrežbe

ampak tudi

Kar najbolj mogoče nizke cene.

Denar pošiljamo po **kablju, čekih in poštnih nakaznicah** in Vam preskrbimo brez kakih stroškov z vaše strani

IZVIRNO POTRDILO PREJEMNIKA.

Za nadaljne informacije se zglasite v naši banki, ali nam pišite v svojem materinem jeziku.

STATE COMMERCIAL & SAVINGS BANK

1935-39 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL.

BLIZU WESTERN AVE.

BANKA Z VELIKO URO NAD VHODOM.

ODPRTO DNEVNO od 9—6. Ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah od 8:30 do 8:30. Ob nedeljah od 10—12 ure.

TA BANKA JE DRŽAVNA BANKA.

Vse naše.

Burka enodejanka. — F. S. Finžgar.

OSEBE:

Krčmar Jure.
Mešetar Jokel.
Dolfe,
Vencel,
bivša vojaka klativiteza.
Orožnik (za odrom.)

Pozorišče: Kmetiška gostilna ob cesti.
Čas: Sedanjost.

Prvi prizor.

Pozorišče: Kmetiška krčma. Od desne glavni vhod. Na levo vhod v "boljšo" sobico. Večer je in gori luč. V sobi sta dve mizi: večja in manjša. Manjša stoji v kotu na levo, večja v ospredju pri steni na desni.

Dolfe in **Vencel** sedita v kotu v senci ob mali mizici. Oblečena napol vojaški, napol civilno. Pred njima prazna četrtinka in dva kozarca.

Dolfe: Ali res nimaš nič več "rude", Vencel?

Vencel: Ne rude ne papirja.

Dolfe: Škoda, da je vojska minula.

Vencel: Menda že. Preklicano se je živelo! Posebno če si bil toliko lumpa, da si si spravil pod vrat par zvezd, in toliko pošten, da nisi silil v jarke.

Dolfe: (obrača prazno steklenico in poceja iz nje zadnje kaplje v kozarec): Več sva prej ruma polila, kot sedaj tega vodenega vina popijeva. Pes naj vzame vso Jugoslavijo! Navsezadnje bi utegnilo priti do tega, da bova morala še delati.

Vencelj: Jaz že ne. Norci naj delajo! Cesarji in generali niso prej nič delali, pa so živeli — he, he, — in kako! Prav so imeli — zato, ker so bili dosti brihtni. Midva sva tudi prepametna, da bi delala. — Ampak žejen sem. Dolfe, ti imaš uro. Prodaj jo.

Dolfe (potegne uro): Pravzaprav jo je škoda. Saj veš: Pet jih je bilo privezanih zavoljo nje. Jaz sem jo pa nosil za škornjem in še zmerjal sem jih — tatove, — haha!

Drugi prizor.

Jokel (vstopi — hrupen — vinski. Ozira se po sobi. Dolfe in Vencel si podpirata glavi — in se šepetaje menita. Nanj se ne ozreta:) Halo — Jure, kje tičiš? (Trka z bičevnikom ob tla. Pogleda čez ramo Dolfa in Venclja, ki se ne zmenita zanj.) Kakšen dolgčas je to! (Sede za mizo, da jima kaže hrbet.)

Tretji prizor.

Jure (vstopi): Dober večer, Jokel! Kaj pa razgrajaš?

Jokel: Ko je pa tak dolgčas pri tebi. Vina mi prinesi, da bom vsaj imel družbo.

Jure: Četrtinko?

Jokel: Pojdi se solit! Četrtinke smo pili, ko smo bili berači. Sedaj je druga: liter ga prinesi.

Jure: No, pa liter! (Gre.)

Četrti prizor.

Jokel (vzame listnico, šteje denar, godrnja polglasno. Klativiteza se ozreta, iztegneta vratove, vstaneta in se sujeta s komolci, ter gledata čez ramo Jokelnu. Vencel hoče od mize, pa zadene ob stol, da zaropota. Hitro sede. Jokel pospravlja naglo denar in se ozre čez ramo.) Sem mislil, da dremljeta, ja sta vendarle še živa. Dober večer, fanta!

Dolfe in **Vencel** (prezirljivo: Bog daj!

Peti prizor.

Jure (nese liter vina in koza rec, Jokel zapira listnico): Takole, Jokel! — (Se zagleda v debelo listnico.) Oho, prijatelj, dobro si mešetaril, kakor vidim. (Potrka z roko po Joklovi listnici.)

Jokel (dvigne listnico in zamahne z njo proti krčmarju): Kaj bo to! To še ni nič. Sedaj se počno drugačni časi za nas. — Le čakaj, ti polovnjak krčmarski, sedaj bomo delili — da veš — sedaj vse naše!

Jure: Kar začniva deliti. (Seže po listnici. Jokel jo umakne in spravi naglo v zunanji žep suknjiča.) Kaj pa spravljaš denar?

Jokel: Boš delil tu, ko nič ni! Tvoje bomo delili, tvoje! Sedaj smo razdelili najprej cesarsko reč. Ves teden sem lovil konje in prodajal — ho — to jih je šlo čez mejo!

Jure: Ti si kradel!

Jokel: Komu?

Jure: Naši jugoslovanski državi.

Jokel: Državi? Saj je ni. Nobene več ni. Sedaj ne bo davka, ne žandarja, ne cesarja. Vse naše! Sedaj bomo delili. Prej je imel cesar milijon konj, jaz pa še enega ne, pa s šestimi se je vozil — jaz sem pa peš trkal po cesti. Sedaj ga pa že imam — ali si ga videl? In voz imam tudi.

Jure: Čeden konjiček. Ali ga prodaš?

Jokel (se mu nakremži): Nak. Tebi pa že celo ne. Bomo tvoje mrhe tudi še delili. Vse naše, kajne, vidva? "Te višje" pa bomo kar — (naredi gesto uboja).

Dolfe: Tako se govori! Vse je naše! Delili bomo. (Oba vstaneta in prisedeta naglo k mizi; s seboj vzameta prazne kozarce.)

Vencel: Delili bomo. (Zagrabi liter in si naliva.)

Jure: Bravo!

Jokel: Pa daj, ampak drugi liter boš plačal ti!

Dolfe: Vse naše! Vse po pravici. Delili bomo. (Si naliva.)

Jokel: In tretji liter je tvoj!

Vencel: Vse naše! Na zdravje!

Jure (skoči po kozarec v omaro in ga nastavi): Meni tudi! Le delimo!

Jokel (mu brani): Ne boš! Ti ga imaš sam zadosti!

Jure: Kaj si ga meril? Ali si videl pobotnico, da je že plačan?

Vencel (naliva krčmarju): Le delimo! Vse naše!

Jokel: Ampak, ti krčmar, pomni, da je četrti liter tvoj!

Jure: Pa naj bo! Na zdravje! (Pijo in trkajo.) Jokel, morda bi kaj za večerjo. Klobaso imam.

Šesti prizor.

Jokel: Le prinesi! (Krčmar gre.)

Jokel: No, fanta, odkod?

Dolfe: Za vojske. Za delom bo treba pogledati.

Jokel: Za delom? — Najprej za deleži! Ali nista za to, da bi delili, kakor je po pravici.

Vencel: Seveda sva za to, da bi delili! Ali jaz ne verjamem, da bi bilo iz tega kaj. (Bolj tiho.) Tam le v oni sobi je orožnik. Ves čas nastavlja ušesa. Ni varno preveč govoriti.

Jokel (kvišku in stopi med vrata v stransko sobo): Ti orožnik, ali misliš, da se te kaj bojim? Vsi boste šli rakom žvižgat! Vsi! Čemu pa je gosposka? Čemu vi, čemu župani? — Zato, da reveže zatirate. Sedaj smo vsi enaki. Vse naše! (Se vrne nazaj in sede.) Še zinil ni. Presneto jim trda prede, tem tičem!

Vencel (je medtem nalival, oba z Dolfom sta hitro izpila, nalije še enkrat in dvigne čašo.) Na zdravje, gospod!

Dolfe: Takih mož midva potrebujeva, kot ste vi, gospod Jokel!

Jokel: Gospod se nam bo reklo, prav imata. Pa vama tudi! Živio, gospoda! Žandarja pa ne bom več vikal. (Se obrne proti sobi.) Ali si slišal, žandar? (Trkajo in pijo.)

Sedmi prizor.

Krčmar (prinese klobasi in in kruh): Tako-le, Jokel. Taka je, da bi bila generalu dobra za večerjo.

Jokel: Če ni "ihaha" v njej.

Krčmar. Jaz nisem kradel konj.

Jokel (režoč hitro klobasi, preneha na krčmarjevo besedo): Ali sem jih mari jaz? Mi smo delili. Pošteno delili.

Dolfe in **Vencel** (sežeta hitro kar z roko po klobasinih koscih): Tako je. Pošteno delimo!

Jokel (potegne krožnik k sebi in ga tišči na prsih): Tako, fanta tako še pa ne gremo!

Jure (seže tudi po koščck): Bog blagoslovi možje. Le delimo.

Jokel: Stran, požeruhi!

Vencel (seže spet po koščku): Le delimo, taka je pravica.

Jokel (postavi skoro prazni krožnik na mizo): Pa dajmo! Toda zapomnite si vsi: Najprej snemo mojo, potlej pa —

Dolfe: Potlej pa vsak svojo.

Jokel: Koga? Ne boste ga, Jokelna! Najprej mojo, potlej tvojo, potlej tvojo in nazadnje tvojo, Jure. Le gor z njimi! Še tri klobase!

Jure: Žal, da nimam nobene več. Zadnja je bila ta!

Jokel (ga jezno pogleda, nato vstane in ga prime za prsi): Lažeš! Bogatinec! Klobase sem, če ne, grem ponje sam. (Krčmar se mu smeja, Vencel pa Jokelnu ročno izmuzne iz žepa listnico tako, da občinstvo vidi.)

Dolfe (tudi vstane in brani krčmarja): Kaj bi se prepirali? To najprej razdelimo, kar imamo.

Vencel (vtakne listnico v žep in sede ter seže po koščih klobase): Tako je. Le po bratovsko si delimo!

Dolfe (tudi sede in poje zadnji koščck.)

Orožnik (potrka na kozarce).

Jure: Jokel, ali slišiš? Kličejo me! (Jokel ga izpusti, krčmar gre v sosedno sobo).

Osmi prizor.

Jokel (gleda za njim): Le pojdi, skopuh! Jaz pa vem, da ima še klobase. Ne boš jih utajil, ne. Le počakajta: Jaz grem sam ponje v kuhinjo. (Odhaja in se opoteka.) Premalo te je, Jure, da bi jih ne dal. Dal jih boš, še dve — (se okrene pri vratih) — ne — tri mora še dati — tri — tri. (Odide.)

Deveti prizor.

Vencel (se skrbno ozre.) Sedaj je naglo poglejva. (Izvleče Joklovo listnico in jo razgrne.)

Dolfe (šepetaje): Tristo jasnih! Lejga dedca, saj še ima nekaj.

Vencel (mu hitro da bankovce): Ti spravi!

Dolfe (pomaši bankovce za srajco, en desetak si vtakne v telovnik): Za spomin mu narediva pobotnico. Čakaj. (Vzame listič in napiše, ter ga vtakne v listnico.)

Vencel (jo spravi, na to trčita:) Živijo Jokel!

Deseti prizor.

Jokel (se vrne in godrnja): Ni je — nima je — on ne laže tako — hup (se mu kolene). Saj je vino tudi slabo, ki mi tako trese (Prime stol, da bi sedel:) Le počakajta fanta, par mu jih že še povem. (Kolovrati k vratom na levo. Med vrati obstoji.) Le pij, žandar, za pogrebščino se ga napij. Zakaj tvoje službe je konec. Poslej si bomo sami delali pravico. Ali še veš, da si me pripravil ob 5 kron, ko sem gnal kravo brez potnega lista v semenj? Ali še veš? Za enkrat ti prizanesem — zanaprej pa — viža — vaja — ven!

Vencel (vstane, gre k njemu, ga čez pas objame, kot bi ga opiral in mu vtakne listnico v žep.) Jokel, pustimo, kar je bilo. Ne jezi se!

Jokel (se vrne k mizi): Nobene klobase ni več.

Dolfe: Kaj, če je ni! Da je le vino! Živela republika!

Vencelj: Živijo — vse naše!

Jokel: Živela, fanta! Ampak, tako vama povem: Jaz nisem za republiko! Jaz sem še vse hujši, to se pravi — še vse bolj pravičen: Jaz sem boljševik!

Dolfe in **Vencel:** Živijo boljševik! (Trkajo in pijejo.)

Jokel: Ali vidva tudi vesta, kaj se pravi boljševik?

Vencel: Razloži!

Jokel: Vesta, jaz sem to zvedel od takih, ki to reč razumejo.

Dolfe: Ki so konje kradli — —

Vencel: Delili. — Kaj pa godaš?

Jokel: Delili, tako je. Ti to reč bolje razumeš. Torej boljševik — to se pravi: Vsi tisti, ki postopajo, ki nič ne delajo — vsi tisti morajo proč — ali pa vrv za vrat. To so namreč: Vsi dohtarji, uradnikarji, duhovniki, notarji, žandarji, štacunarji in tovarnarji.

Jure (prisluška to razlago med vrati od leve).

Jokel: Vsi ti nič ne delajo, zato pa vsi stran — sedaj je vse naše, ki delimo.

Enajsti prizor.

Jure (pride k mizi): No, no, Jokel! Prav posebno ti tudi ne trpiš.

Jokel Kdo pravi, da ne trpim in ne delam?

Jure: Tako trpiš, kot dohtar: On dela z jezikom, kadar pravdo pelje, ti pa tedaj, ko mešetariš.

Jokel: Jaz tudi z rokami delam! (Kaže roke.)

Jure: Takrat že, kadar kozarec goniš po mizi.

Vencel: Oho, krčmar, to je žaljivo. Tako ne boste govorili z nami. Mi smo boljševiki. Pazite!

Jure (prekriža roke na prsih in se smeje): Ha — ha — saj se vam vidi. Tak boljševik, da bi zastonj jedel in pil, bi bil vsak norec! Jaz tudi. Hahaha!

Dolfe (plane od mize): Ne boboste nas zasmehovali. Danes smo mi gospodje!

Jure: He — he — dober večer, gospodje — hehehe.

Vencel: To je že od sile. (Udari ob mizo.) Ven ga vrzimo.

Jokel (miri.) Ne tako, prijatelja. Sedaj še ne. Še ni naša ura. Saj bomo delili — in tedaj se ti, Jure, ne boš tako-le hahljal.

Vencel (gre od mize, parkrat po sobi, nato k vratom.)

Jokel: Kam greš?

Vencel: Ven, da si ohladim jezo. Človek bi kar udaril.

Jokel: Vidiš, krčmar, taki-le smo sedaj vsi. Le tresi se pred nami.

Dolfe (vstane in izprazni liter v kozarec): Še en liter! (Potegne iz telovnika desetak in ga da na mizo.) Naprej plačam. Sicer nas še obdolžijo, da boljševiki ne plačamo. Le hitro! (Gre proti vratom.) Krčmar, vi tudi še daste za en liter.

Jure (vzame steklenico — za njim): Seveda, kakor smo se zmenili. (Oba ven.)

Dvanajsti prizor.

Jokel (sam): Izvrstna fanta! Kako naglo razumeta to reč. Takih-le dobim še na cente in takrat bo naša ura. — Vse naše — vse razdeljeno po pravici! — (Si nasloni glavo ob dlan.)

Trinajsti prizor.

Jure (prinese vino, pogleda na uro in natoči Jokelnu): Sedaj le hitro. Policijska ura je tu.

Jokel: Kakšna ura? Policaj nima več besede. Pravico si bomo delali sami — in ure bomo sami navijali, ne pa policaji in žandarji.

Jure (si tudi natoči, trči z Jokelnom): Na zdravje, Jokelj! Ali po pravici ti povem, da vaše države in vaše pravice jaz ne bi rad učakal.

Jokel: Verjamem, verjamem, bogataš. Vsi bogatii se je bojite.

Jure: Hudirja, tak bogataš pa tudi nisem. Kaj pa imam?

Jokel: Dva para konj in deset govedi. To je že preveč. Enega ti morda pustimo. Zakaj potlej bomo vsi enaki, vsi bratje.

Jure: Če bo to res, da bomo bratje, — in pa to tudi, da bomo vsi enako pridni, in trezni, in delavni — kar delimo!

Jokel: Pridni — pridni — saj ne bo treba vleči, ko bomo vsi dosti imeli.

Jure: Kakopa! Pšenica ti bo z neba deževala kot mana v puščavi.

Jokel: Saj bomo njive razdelili, razumeš?

Jure: Prav. Recimo, da si razdelita ti in tvoj sosed Mrovlja.

Jokel: Mrovlja je skopuh.

Jure: To se pravi: zarja ga sreča na njivi in noč ga da domov. Če bosta z Mrovljo delila, bosta vsak večer morala deliti.

Jokel: Zakaj?

Jure: Mrovlja bo delal — ti boš pa pil.

Jokel: Ti si dvakrat Jure. S teboj še ne govorim ne več, ko ne razumeš, kaj smo boljševiki.

Jure Tvoj boljševizem razumejo samo lenuhi in potepuhi. Nekaj si slišal zvoniti, sedaj ti pa brenči po glavi, da sam ne veš, kaj.—

Jokel: Brrr — brrr — bo že tebi zabrenčalo!

Jure: Obračunajva. Jokel. Moram zapreti.

Jokel: Mari bom sam plačeval? Še ona dva pokliči!

Jure: Ne vem, kje tičita. (Gre ven.)

Štirinajsti prizor.

Jokel (sam seže v žep po listnico in jo dene zaprto predse.): No, bom pa plačal, no. (Si naliva in pije.) E, Jure, ti si bedak. — Ali res misliš, da bo po tvojem. — Nak! — Vse bomo razdelili. (Spet pije.) Dovolj ga je za potrebo. — Bom pa plačal — no — ampak ona dva tudi. — Koliko pa imam? (Šteje na prste.) En liter, eno klobaso — en kruh — 20 kron vržem na mizo — dovolj bo. (Odpre listnico in išče denarja. Čezdalje bolj nervozen pretika vse predale. Nato sega hitro po žepih.) Hudirja — kje je pa denar; to je od zlomka — ali sem ga izgubil. (Gleda pod mizo.) Tristo medvedov! (Spet gleda po listnici in zagleda liste.) Kaj pa to? (Bere): "Hvala lepa za denar — gospod boljševik. Vse naše — živela delitev! Vencel Beži, Dolfe Teci." — O-o-o — (se grabi za lase.) Lumpa! Okradla sta me! (Plane kvišku.) Jure! Jure!

Petnajsti prizor.

Jure (skozi vrata): Kaj pa razgrajaš? (Ima konjsko uzdo v rokah.)

Jokel: Jure, pomagaj! Okraden sem.

Jure: Ni mogoče.

Jokel: Kje sta lumpa?

Jure: Katera pa?

Jokel: Ki sta pila z mano. Okradla sta me — poglej (kaže prazno listnico.)

Jure: Lepa reč! Sedaj pa imaš delitev. Na, to-le uzdo je dal naši dekli nekdo in rekel, da je tvoja in to pismo tudi.

Jokel: Kaj je meni mar pismo! Preberi ga ti. Jaz grem na voz in za njima. (Naglo ven.)

Šestnajsti prizor.

Jure (bere). "Le delimo — po pravici! Vencel Beži je vzel konja, Dolfe Teci si je izbral voz — za te pa je ostala uzda — vse po pravici! Vse naše! Brata boljševika." Na, ta dva sta ga pa naučila deliti!

Jokel (pridrvi v hišo): Konja ni! Kje je, Jure?

Jure: Je že šlo vse za regimentom. Na, beri!

Jokel (jeclaje bere): "Le delimo. . ." Uj — uj — Pomagajte: gospod orožnik! Denar sta mi ukradla, konja voz, pomagajte! — Gospod orožnik, za njima!

Orožnik (iz sobe govoreč): Zelo žal mi je, da vam ne smem pomagati, ko nimam več pravice, kot pravite vi. Le sami si delajte pravico.

Jokel: Jure, pomagaj naprezi!

Jure: Kaj pa hočeš? Delila sta, kot si jih naučil!

Jokel: O lumpje, jaz vam pokažem delitev! Sam jih dobim v pest. (Zbeži ven.)

Jure: Lahko noč — in srečno pot!

(Zavesa.)

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

Ali Prebavite Kar Zavžite?

Ne kar zavžite, ampak kar prebavite, je blagodejno vašemu sistemu.

Dober, zdrav tek in pravilno delovanje probavnih organov bo rezultat, če vzamete

Severov Esorka

Dobro za ljudi, ki se ne morejo gibati. Zelo priporočljivo za slabotne in nežne osebe. Pravilna tonika za ostarele ljudi.

Cene 75c in 3c davka, ali $1.50 in 6c davka.

Pri lekarjih ali pišite na

W. F. Severa Co. Cedar Rapids, Iowa

POZOR gg. TAJNIKI KRAJEVNIH DRUŠTEV!

Kadar potrebujete nova društvene pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vso tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Investirajte sami svoj denar na varne prve Mortgage Bonde, ki nosijo po 6% in 7% obresti namesto, da ga daste bankam, ki z vašim denarjem kupujejo Mortgage Bonde in vam dajo le 3%. Mortgage se dobe po $50, $100, $500 in $1000. Potečejo od 1921 do 1929. Če želite kratke dobe mortgage, zglasite se pri nas takoj.

Prodajava in vzameva naprodaj hiše in farme. Pošiljava v staro domovino denar. Izdelujeva vsakovrstne notarska dela in druge legalne listine za tukaj in stari kraj.

M. MLADIČ & J. VERDERBAR, 1334 W. 18th STREET, Chicago, Ill.

THE DOLLAR SAVINGS BANK
BRIDGEPORT, OHIO.

GLAVNICA $50,000.00.
PREBITEK $50,000.00.

Pod nadzorstvom države Ohio, ki je tudi naša vlagateljica. Plačujemo po 4% obresti pri hranilnih vlogah.

Posebno pozornost dajemo Inozemskemu oddelku.

IZ STAREGA KRAJA

je prišlo že mnogo oseb, katerim sem jaz izdelal prošnje na podlagi katerih jim je bilo mogoče dobiti potrebno dovoljenje za potovanje v Ameriko. Kdor želi poslati svojcem v stari domovini take prošnje, naj se zaupno obrne na mene in jaz mu bodem zadevo povoljno uredil. TUDI V VSEH DRUGIH NOTARSKIH ZADEVAH, BODISI V AMERIKI ALI V STAREM KRAJU, se poslužujte moje pisarne. Delo povoljno, cene nizke.

ANTON ZBAŠNIK, javni notar,
soba 102 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.
vogal Diamond and Grant Sts., (nasproti Courts), ali pa zvečer na domu, 5633 Butler Street.

BANČNA TVRDKA
1726 So. Racine Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 4503

JOHN ZVETINA

JAVNI NOTAR
izvršuje razne listine
SPADAJOČE V TO STROKO.

POŠILJA DOLARJE
V STARI KRAJ
—IN—
PRODAJE ŠIFKARTE.

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal A. M. Dostojevski. Prevel Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Laže!" ja zatrdil Bulkin še "Pa sem se domislil in poslal odtod svojim sorodnikom solzno pismo, češ, morda mi pošljo kaj drobiča. Zato so dejali, da sem šel proti svojim starišem; nespoštljiv da sem bil do njih. Zdaj je že sedmo leto, odkar sem jim pisal."

"Pa ni odgovora!" sem ga vprašal s smehom.

"Seveda ga ni," je odgovoril on ter se nenadoma sam zasmejal, moleč mi svoj nos vse bliže in bliže v obraz. "In, veste, Aleksander Petrovič, jaz imam tukaj ljubico . . ."

"Vi? Ljubico?"

"Onufrijev mi je dejal še prejle: — Moja je sicer kozava in grda, zato pa ima mnogo obleke; tvoja pa je lepa, toda beračica, z vrečo hodi okrog . . ."

"Ali je to resnica?"

"Zares je beračica!" je odgovoril on ter se stresel v neslišnem smehu; zasmejala se je tudi vsa kasarna. Kajti res je bilo znana stvar, da je začel ljubezen z neko beračico, ki je dal v pol leta celih deset kopejk.

"No ,tak kaj bo?" sem ga vprašal, hoteč se ga vendar že enkrat odkrižati. Pomolčal je, pogledal me milo ter izpregovoril z nežnim glasom:

"Ali mi ne bi blagovolili dati glede na to za merico žganja? Veste, Aleksander Petrovič, sam čaj sem pil danes," je dejal ganjeno, sprejemaje denar, "in tako sem se nalokal tega čaja, da mi je kar sapo vzelo: v trebuhu mi pljuska kakor v steklenici . . ."

Dočim je on jemal denar, je prekipela nravnstvena zmedenost Bulkina poslednjo mejo. Gestikuliral je kakor obupan; le malo je manjkalo, da se ni razjokal.

"Ljudje božji!" je kričal v svoji besnosti, obračaje se k vsej kasarni. "Le poglejte ga! Neprestano laže! Karkoli reče, vse je laž, vse, vse, vse je laž!"

"Kaj je to tebi mar?" so kričali nad njim arestanti, čudeči se njegovi besnosti. "Ti bedak, ti!"

"Jaz ne pustim lagati!" je kričal Bulkin z žerečimi očmi, razbijaje na vso moč s pestjo po ležišču. "Ne maram, da laže!"

Vsi so se zasmejali. Varlamov je vzel denar, zahvalil se mi ter odhitel med pokloni iz kasarne, k žganjarnarju seveda. In šele zdaj je menda prvikrat zapazil Bulkina.

"No, pojdiva!" mu je dejal ter obstal na pragu, kakor da bi ga res potreboval za kaj. "Takšen cepec!" je dodal s preziranjem, pustil ogorčenega Bulkina naprej ter začel zopet brenkati na balalajko.

A čemu bi opisoval ta dim! Prišel je naposled konec duhomornega dneva. Arestanti so težko zaspali na pogradu. V snu govore in blodijo še bolj nego druge noči. Tuintam sede še pri igri. Dolgo pričakovani praznik je minil. Jutri je zopet delavnik; z zarjo se obnovi staro življenje . . .

XI.

Gledliška predstava.

Na večer tretjega dne praznikov se je vršila prva predstava v našem gledišču. Skrbi pred prireditvijo je bilo gotovo mnogo, toda igralci so prevzeli vse nase, tako da ostali nismo vedeli, kako je s stvarjo in kaj se pravzaprav prireja. Niti to nam ni bilo povsem znano, kaj bodo predstavljati. Odhajaje na delo, so si prizadevali igralci vse te tri dni, dobiti spotoma čim največ kostumov. Kadar me je srečal Baklušin, ni rekel ničesar, samo s prsti je tlesknil od zadovoljnosti. Zdelo se je, da je našel tudi za majorja pravo besedo. Bilo nam je sicer povsem neznano, ali on ve ,da bo gledišče, ali ne. Ako je vedel, ali ga je dovolil izrečno, ali je samo sklenil molčati in mahnil z roko nad to prismojeno arestatsko idejo, seveda ne brez pogoja, da se vrši vse po možnosti v redu? Mislim, da je vedel o gledišču; nemogoče je bilo, da ne bi bil. A ni se hotel vmešavati, ker je razumel, da utegne biti še hujše, ako prepove: arestanti bi jeli razgrajati in pijančevati, tako da je mnogo boljše, ako imajo kakršenkoli opravek. Ta preudarek pa podtikam majorju samo zato,, ker je edini naraven, edini pravilen in zdrav. Tudi tako bi lahko rekli: če arestanti o praznikih ne bi bili imeli gledišča ali kakega drugega podobnega posla, bi si ga moralo izmisliti načelstvo samo. Ker pa se je naš major odlikoval s popolnoma obratnim načinom mišljenja nego ostali del človeštva, je zelo nemodro, da jemljem velik greh na svojo vest, ko dopuščam, da je vedel o gledišču in ga je dovolil. Ljudje, kakršen je bil naš major, imajo vselej in povsod potrebo, tlačiti koga, jemati komu kaj in odrekati komu pravice, z eno besedo — razporejati karkoli. V tem pogledu je bil znan po vsem mestu. Kaj je bilo njemu mar, da so mogla ravno ta zatiranja povzročiti v ostrogu nerede! Za nerede so kazni — tako mislijo vsi, kar jih je podobnih našemu majorju — a v občevanju z lopovi in arestanti je strogost in neprestano doslovno izpolnjevanje zakona edino predstojnik.

Ti omejeni izpolnjevalci zakona resnično ne razumejo in tudi niso zmožni razumeti, da vodi njegovo zgolj doslovno, brezmiselno izpolnjevanje brez razumevanja njegovega duha po ravni poti do neredov in tudi nikoli še ni vodilo drugam:

"V zakonu stoji; česa je treba več?" — tako govore in se čudijo odkritosrčno, ako zahtevaš od njih kot dopolnila zakonov tudi zdravega razsodka in trezne glave. Vzlasti poslednje se zdi mnogim izmed njih nepotrebno in dražeče razkošje, napotje njihove osebnosti in samo živa, vtelešena nestrpnost.

A naj bo ,kakor hoče, starejši podčasnik ni branil arestantom, in drugega jim ni bilo treba. Smelo trdim, da tiči ravno v gledišču in hvaležnosti za to, da so ga dovolili vzrok, da ni kalil praznikov noben resen nered v ostrogu; prišlo ni do nobene tatvine. Sam sem bil parkrat priča, kako so tovariši prijeli razgrajače ali prepirajoče se, z edino pretvezo, da drugače prepovedo gledišče. Podčastnik je vzel od arestantov obljubo, da bo vedenje vseh mirno in dobro, ti a so bili pripravljeni z veseljem in so sveto izpolnili svoj obet; seveda, laskalo se jim je tudi ,da verjamejo njihovi besedi. Sicer pa je treba povedati, da dovoljenje gledliške predstave ni stalo načelstva prav ničesar, najmanj pa kakih žrtev. Prostora niso morda ogradili že prej; ves oder je bil v četrt ure postavljen in razdrt. Predstava je trajala poldrugo uro, in če bi bilo prišlo višje povelje, da naj se prekine — bi bilo vse storjeno v trenotku. Kostume so imeli arestanti skrite v svojih kovčegih. Preden pa povem, kakšno je bilo gledišče in kakšni kostumi igralcev, se obrnem k sporedu gledišča, t. j. temu, kar so namerjali igrati.

Praveatega pisanega gledliškega lista ni bilo. Šele pri drugi in tretji predstavi se je pojavil tak list, ki ga je bil spisal Baklušin za častnike in vobče za imenitnejše goste, ki so že ob prvi predstavi počastili naše gledišče s svojim posetom. Izmed gospode je prihajal namreč stražni častnik; nekoč se je oglasil celo dežurni sam, enkrat tudi ženijski častnik. Zaradi teh gostov je gledliški list zagledal beli dan. Nadejali so se, da zagrmi slava ostrožnega gledišča daleč po trdnjavi in celo po mestu, tem bolj, čim v mestu ni bilo gledišča. Pravili so, da so enkrat diletantje priredili predstavo, ki je bila doslej edina v tem kraju.

Arestanti so se radovali vsakega najmanjšega uspeha kakor otroci 'Saj nihče ne ve," so mislili in govorili pri nas zase in med seboj, "nemara izve celo najvišje načelstvo, pa si pridejo pogledat in vidijo, kakšni arestanti so pri naš. To ni navadna vojaška predstava s tistimi strašili, plavajočimi barkami, z medvedi in kozli, ki hodijo po dveh nogah. To so igralci, pravi igralci, ki igrajo gospodske komedije; takega gledališča še v mestu ni. Pri generalu Abrosimovu, pravijo, je bila enkrat predstava, in bo še; no, tam nas morda posekajo v kostumih, kar se pa tiče razgovora, se jih naši prav nič ne boje. Morda pride vest do gubernatorja in — s čim si vrag ne poigra ? — nemara se celo njemu samemu zahoče pogledati. V mestu ni gledališča. . ."

Z eno besedo, domišljija arestantov je prerastla o praznikih vzlasti po prvem uspehu vse meje; ravno toliko, da se ni povzpela do nagrad in zmanjšanja kazni, dasi so se smejali z največjo dobrodušnostjo sami nad seboj. Izkratka, bili so otroci, popolni otroci, dasi so šteli nekateri izmed teh otrok po štirideset let. Vzlic temu, da ni bilo gledliškega lista, pa sem v glavnih potezah vendar že poznal spored namerjane predstave.

Prva igra je bila naslovljena: "Filatka in Miroška, tekmeca". Baklušin se mi je hvalil že teden dni pred predstavo, da bo uloga Filatke, ki jo je bil prihranil zase, igrana tako, da tudi v sankt peterburškem gledališču še niso videli boljše. Hodil je po kasarnah ter se bahal neusmiljeno in nesramno, obenem pa s popolno dobrodušnostjo, dokler ni zinil katere "po tiatralno", to je, iz svoje uloge; takrat so se smejali vsi, najsi je bilo smešno ali ne. Sicer pa je treba priznati, da so se arestanti znali tudi tukaj premagovati in paziti na svoje dostojanstvo: Baklušinove istorije o bodočem gledališču so navduševale ali samo najmlajše, mlečnozobe arestante, ki se še niso imeli v oblasti, ali pa le imenitnejše, katerih avtoriteta je bila ustanovljena neomajno, tako da se jim ni bilo treba bati izražati svoja čuvstva naravnost, pa če bi bila najnaivnejša, t. j. po otrožnih pojmih najnedostojnejše vrste.

(Dalje sledi.)

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Natresite ga v svoje čevlje.

Da dosežete za svoje boleče, žgoče in srbeče noge zaželjen komfort, in da ustavite neprijetno potenje in duh, ki nastaja iz tega, natresite v svoje čevlje in nogavice

Severa's Foot Powder

(Severov Prašek za noge). Ta prašek pomaga, če vas bole noge, suši vlago in drži vaše noge suhe in v komfortu. Dobite ga pri vašem lekarju. Cena 25c in 1c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem za-arate. Mislite v naprej.

NEW YORK-DUBROVNIK-TRST.

17. avgusta — Argentina,
28. avgusta — Panonia,
14. sept. — Pres. Wilson,
21. sept. — Belvedere.

NEW YORK-HAVRE-CHERBOURG.

30. julija — La Fayette,
31. julija — Aquitania,
5. avgusta — Mauretania,
6. avgusta — La Savoie,
14. avgusta — La Touraine,
14. avgusta — K. A. Victoria,
20 avgusta — La Lorraine

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

POTNI LISTI:—Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA:
je do sedaj prišlo v Ameriko že več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

Leo Zakrajšek
70—9th Ave., New York, N.Y.

Zastave, bandera, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J. izdeluje
EMIL BACHMAN
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago, Ill.

P-A-T-E-N-T-I

Pišite po mojo knjigo, ki daje pojasnila o iznajdbah in patentih. Knjigo vam dopošljem ZASTONJ.

Jaz imam že 30 letno skušnjo kot odvetnik za patente, vsled česar lahko posvetim vašemu patentu posebno pozornost. Moj urad se nahaja samo nekaj korakov od Patentnega urada in jaz lahko izvršim vašo zadevo v kratkem času. Pošljite mi svojo iznajdbo v pregled.

Pišite mi danes v svojem lastnem jeziku.

A. M. WILSON,
Registered Patent Attorney,
315 Victor Bldg. Washington, D. C.

Začimbe, zelišča in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporoča msgr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
NEW YORK CITY.

VSEM JUGOSLOVANOM IZ CHISHOLMA IN OKOLICE!

Vsled udobnosti za potnike in stranke, ki hočejo poslati večje svote denarja v staro domovino, smo uredili zvezo, da izdelujemo drafte v ameriških dolarjih na **Prvo Hrvatsko Štedionico.** Ta banka ima več svojih podružnic po celi Kranjski, Koroški in Štajerski. Vendar se morajo drafti glasiti od $100.00 naprej. Pristojbina je zelo nizka. Nadejamo se da se bodo naši jugoslovanski prijatelji v obilni meri posluževali nakupa teh draftov.

Poleg tega pošiljamo tudi denar v Jugoslavijo po dnevnih cenah. Ker smo v direktni zvezi, vam damo lahko bolj ugodno ceno, boljšo in hitrejšo postrežbo, kakoršno dobite drugod. Oglasite se v naši banki pri vašem domačinu (rojaku) J. Osbolt-u, ki Vam bo dal vsa pojasnila, kako je najboljše poslati denar v Jugoslavijo. Ako ne morete sami priti, pišite nam v svojem lastnem jeziku.

Banka odprta od 9 do 3. Ob sobotah zvečer tudi od 7. do 8. ure.

FIRST NATIONAL BANK, CHISHOLM, MINNESOTA

Telefon: Canal 6027.

FRANK GRILL'S DAIRY

Prva slov. hrvatska **mlekarna**

1818 W. 22. St. Chicago, Ill.

Se priporoča našim gospodinjam. Mleko razvažam na dom.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specialist v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastruplje n j e krvi zdravi z glasovitem 606, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu ali v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se naleze.

Vse moške bolezni zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam prenehuje zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrosele ali vodno kilo ozdravim v 36. urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri pučanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine otekline, srbečice, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času, da Vam ni potrebno ležati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 8. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od zjutraj do 2. popoldne.

ŠIFKARTE

za DUBROVNIK TRST, HAVRE in HAMBURG prodajemo po najpovoljnenih cenah za najsigurneje brzoparnike.

DOPREMAMO osebe iz starega kraja z malimi stroški in brez zavlačenja.

POŠILJAMO denar v domovino, ter izdajemo čeke **na dolarje,** ali krone, katere izplačujejo razni denarni zavodi v starem kraju.

ZAVARUJEMO hiše proti požaru, osebe na življenje in ponesrečbe.

NAŠ ODVETNIŠKI in javni notarski oddelek prevzema tožbe, tirjatve, prevode, uknjižbe in vse v to stroko spadajoče posle tukaj in v domovini.

PRODAJEMO hiše, lote ter farme pod ugodnimi pogoji.

Za dobro postrežbo jamči.

JOHN A. LAJEVICH & CO.
1137 West 18th Street, Chicago, Ill.
Phone: Canal 4116.

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PAŠOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju.

Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

Bodite previdni z denarjem!
Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilne vloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in ceno, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam jih bodemo shranili brezplačno.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK
JOLIET, ILLINOIS
Kapital $150,000.00 Prebitek $360,000.00

BANKA EMIL KISS

vstanovljena 1898.—državno nadzorovana)

pošilja denar hitro, zanesljivo in pod jamstvom na vse kraje po najnižji dnevni kurzni ceni in je ena prvih bank, ki je dosegla izplačilo vseh Vaših pošiljatev v stari domovini. — Izdaja bančne nakaznice, (Drafts) in pošilja hranilne vloge na vse zanesljive denarne zavode v domovini.

Sprejema hranilne vloge, plačuje 4% obresti ter izplačuje vloge brez odpovedi.

Kupuje, prodaja in menjuje denar po najnižji dnevni borzni ceni.

Izvršuje točno, vestno in najceneje vse pravne in notarske zadeve.

Prodaja "šifkarte" za vse parobrodne družbe po izvirnih cenah in Vam zamore urediti vse potrebno, da dobite svojce iz stare domovine v Amerjko.

TAKOJ zaara prostor, ker s tem si prihrani nepotrebnega čakanja in stroškov. Za sedaj zamorete dobiti prostore na sledečih ladjah:

1. NEW YORK—DUBROVNIK—TRST.

"CRETIC" 21. julija	98.50
"PRESIDENT WILSON" 27. julija	130.00
"GIUSEPPE VERDI" 27. julija	98.50
"ITALIA" 31. julija	105.00
"PATRIA" 7. avgusta	91.00
"DUCA D' ABRUZZI" 12. avgusta	93.00
"ARGENTINA" 12. avgusta	125.00
"ROMA" 31. avgusta	91.00
"PROVIDENCE" 1. septembra	91.00
"PRESIDENT WILSON" 14. septembra	130.00
"BELVIDERE" 21. septembra	125.00

2. NEW YORK—HAVRE:

"LAFAYETTE" 30. julija	76.50
"LA SAVOIE" 6. avgusta	76.50
"LA TOURRAINE" 14. avgusta	76.50
"ROCHAMBEAU" 21. avgusta	76.50
"LAFAYETTE" 27. avgusta	76.50
"LA SAVOIE" 3. septembra	76.50

Pri navedenih cenah je državni davek vštet.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na staro in priznanja vredno tvrdko

EMIL KISS, BANKER
133 Second Ave., vogal 8. St.,
New York, N. Y.